



# Albertmyra II

## Innovasjonsarena for trygghet i Nordland

Mulighetsstudie



---

## Innhold

---

Innholdsfortegnelse	2
Styringsgruppens forord	4
Sammendrag	5
Innledning	6
Definisjoner	9
Mulighetsstudiets analyse og metode	14
Generelt om samlokalisering	17
Samlokaliseringsprosjektet Albertmyra II	19
Sannsynlige synergieffekter	25
Samarbeid med utdanningsinstitusjoner	32
Innovasjon	38
Sikkerhet	34
Eierskapsmodell - muligheter	40
Referanser	41

---

# 110 - 112



- 113

Albertmyra er en god lokalitet for et nytt og større regionalt sikkerhets- og beredskapssenter. Området er sentralt og oversiktlig, og vil i liten grad forstyrre eller påvirke omgivelsene. Og vice versa.

Albertmyra II vil, hvis realisert, bli en samvirkearena for en lang rekke offentlige og private organisasjoner. Ikke minst også frivilligheten, som hver dag leverer viktige bidrag til Nordlands trygghet.



**POLITIET**



**NORDLANDSSYKEHUSET**  
NORDLÅNDA SKIPPJIVIESO



**SALTEN BRANN IKS**



**SIVILFORSVARET**



**NORD**  
universitet



Fylkesmannen i Nordland



**Nordland**  
FYLKESKOMMUNE



**bodø**  
KOMMUNE

# Styringsgruppens forord

Sommeren 2017 tok Bodø kommune initiativ til å vurdere en utvidelse av aktiviteten på Albertmyra i Bodø. Nordland politidistrikt, Nordland sivilforsvarsdistrikt, Nordlandssykehuset HF og Salten Brann IKS besluttet å være med på en mulighetsstudie om å samlokalisere flere sikkerhets- og beredskapsfunksjoner på stedet. Senere ble også Fylkesmannen i Nordland, Nord universitet og Nordland fylkeskommune delaktige i studien.

Inspirasjonen til dette arbeidet kommer delvis fra det positive samarbeidet som allerede har utviklet seg ved samlokalisering av nødmeldesentralene på Albertmyra. Dels også fra tydelige oppfordringer fra sentrale myndigheter om å gå videre med Albertmyra som en samlokalisert løsning for nødetatene. Den tredje, viktige driveren er at både politiet, sivilforsvaret og de prehospitaltjenestene i Bodø har behov for nye og bedre lokaler.

Vi har lagt én overordnet målsetting til grunn i mulighetsstudien; økt trygghet for Nordland. Initiativet og studien er først og fremst et ønske om en tryggere hverdag for folk og samfunn. Studien har fokusert på:

- Kostnadseffektivitet – mer trygghet for samfunnets investeringer i sikkerhet og beredskap.
- Faglige synergieffekter og andre konsekvenser.
- Samvirke og samarbeid mellom aktører på Albertmyra og tredjeparter.

Samvirkeprinsippet ble institusjonalisert gjennom Stortingsmelding nr 29 (2011-2012) Samfunnssikkerhet. Denne studien er ett av Nordlands mange tiltak for å styrke samvirket og øke effektiviteten innen sikkerhet og beredskap.

Innovasjon i offentlig sektor preger studien. Sikkerhet og beredskap er et fagområde i rivende utvikling. Både risikobildet, metoder, konsepter, kompetansehevingen og ny teknologi gjør at

vi erkjenner et behov for kontinuerlige forbedringer. Trygghet for Nordland innebærer at nettopp vi velger en utviklingsorientert tilnærming til utfordringene som Nordlandssamfunnet står overfor. Nord universitet delaktighet i dette arbeidet styrker utviklingsperspektivet og prosjektets innovasjonsevne.

Bodø kommune arbeider aktivt for et bredt og dypt samarbeid innen sikkerhet og beredskap. I denne studien har vi fokusert på alle kommunene i Nordland. Et innovativt og sterkt fagmiljø på Albertmyra skal komme alle Nordlandskommunene og hele befolkningen til gode. Ikke minst skal vi lage de gode prosessene for å sterkere involvere kommunene i forebygging av uønskede hendelser og utviklinger.

Albertmyra II er et skritt på vegen mot bedre integrering av offentlige tjenester innen sikkerhet og beredskap. Vi kan skape ett av de fagmiljøene og en av de samvirkearenaene som kan ta totalforsvar, samfunnssikkerhet og alminnelig trygghet noen viktige steg videre inn i framtida. For å komme videre, herunder ta full effekt av Albertmyra, må vi sette holdninger, kultur og ledelse på dagsordenen. Våre ansatte er på vakt for Nordlands trygghet. De fortjener at vi legger til rette for spennende yrkesliv og karrierer.

Albertmyra II er et uttrykk for at Nordlandssamfunnet tar ansvar for egen trygghet. Det handler om å bruke det beste fra andre deler av landet og dele våre erfaringer med andre regioner og distrikter. Denne mulighetsstudien understøtter nærpolitireformen, moderniseringen av Sivilforsvaret samt videreutviklingen av de prehospitaltjenester og brann og redning i Nordland. Og ikke minst samfunnets samlede samarbeid innen sikkerhet og beredskap.

Bodø, 10. januar 2019

Per-Gunnar Pettersen  
Salten Brann IKS

Rolf Kåre Jensen  
Styringsgruppeleder  
Bodø kommune

Tone Vangen  
Nordland politidistrikt

Paul Martin Strand  
Sykehusdirektør  
Nordlandssykehuset HF

Odd Jarl Borch  
Professor  
Nord universitet

Monica Iveland Andreassen  
Assisterende fylkesmann  
Fylkesmannen i Nordland

Gustav Kaald-Olsen  
Distriktssjef  
Nordland sivilforsvarsdistrikt

Jonny Brodersen  
Spesialrådgiver  
Nordland fylkeskommune

# Sammendrag

**M**ulighetsstudien har vesentlig styrket vår tro på ytterligere samlokalisering på Albertmyra som en hensiktsmessig strategi. Studien viser at de berørte etatene kan forvente kostnadseffektivitet og gode, faglige rammevilkår hvis et nytt politihus, sivilforsvaret og en ambulansenhet etableres på Albertmyra – sammen med de funksjonene som allerede er der. Samlokaliseringen vil sette oss i stand til sammen å løse oppdragene våre på nye og bedre måter. Albertmyra II vil, hvis realisert, bli en samvirkearena for en lang rekke offentlige og private organisasjoner. Ikke minst også frivilligheten, som hver dag leverer viktige bidrag til Nordlands trygghet.

Albertmyra er en god lokalitet for et nytt og større regionalt sikkerhets- og beredskapssenter. Området er sentralt og oversiktlig, og vil i liten grad forstyrre eller påvirke omgivelsene. Og vice versa. Områdets plassering, størrelse, utforming og tilhørende reguleringsbestemmelser gir oss tilstrekkelig fleksibilitet, noe arkitektens bidrag viser. Det er mulig å kombinere sikkerhetstiltak med adgang for publikum. Det er mulig å legge til rette for transportformene buss, sykkel og gange, noe som vil være en fordel for ansatte, besøkende og miljøet. Albertmyras infrastruktur skal være i samsvar med de klimavennlige verdiene som legges til rette for i byutviklingen ellers.

Vi har undersøkt fenomenene samlokalisering og samlokaliseringsprosess, både fordeler og mulige nedside. Vi finner at mulighetene er store, både økonomisk og for den virkelige verdiskapingen; økt trygghet for Nordland. Men, vi ser også fallgruver. Synergieffekter og gevinster i en unik samlokaliseringsprosess som Albertmyra II, vil ikke realiseres av seg selv. De vil kreve mye oppmerksomhet i organisasjonene våre, fra nå til flere år etter at alle funksjonene er på plass. I en samlokaliseringsprosess er infrastrukturen viktig, og nærliggende å fokusere på. Vi tror at tiltak innen organisasjonsutvikling, holdninger, kultur og ledelse blir vel så viktige. Den utfordringen er vi klare til å ta fatt på – ikke minst fordi vi har verdifull erfaring fra samlokaliseringen av nødmeldesentralene. En plan for å realisere gevinster må til – og våre ansatte og eksterne samarbeidspartnere må involveres.

Studien har identifisert mange mulige synergieffekter, både kvantitative og kvalitative:

- Infrastruktur (bygg og anlegg, herunder utomhus arealer, installasjoner etc).
- Tjenester (drift i hele spekteret mellom normalsituasjon og en stor krisesituasjon).
- Materiell (som to eller flere etater kan bruke fordi etatene er samlokalisert).
- Kompetanse (kunnskap, utdanning, kultur, trening, øving, FoU).
- Beredskap (forebygging, planverk, varsling, koordinering av aksjoner, evaluering etc).

Det er ikke mulig å kvantifisere økonomiske fordeler på dette stadiet fordi byggekostnadene ikke foreligger. De økonomiske synergieffektene kan ventes innen infrastruktur, tjenester og materiell. Betydelige deler av grunnkostnadene er allerede tatt gjennom etablering av dagens anlegg. Våre undersøkelser om eierskap av infrastruktur viser at etatene kan velge mellom flere former. Byggekostnader, eierskap og avtaler om eie, leie og framleie av infrastruktur bør utredes videre av partene i fellesskap. Det er viktige at alle etatene får god oversikt og forutsigbarhet hva angår kostnader.

Mulighetene for samarbeid med Nord universitet og andre utdanningsinstitusjoner forbedres og blir enklere ved at flere funksjoner i Bodø lokaliseres til Albertmyra. Dette gjelder faglig aktivitet som utdanning, øving, trening og simulering. Nord universitet kan også forventes å bli en viktig faglig medspiller innen forskning og utvikling, innovasjon og samarbeid med større faglige nettverk, samt å bygge helt ny og fremtidsrettet kompetanse. Vi har valgt å beskrive mulighetene innen innovasjon i offentlig sektor gjennom vurderinger og eksempler i denne rapporten.

Forsterket satsing innen forebygging og samvirke er god strategi sett i forhold til risiko- og sårbarhetsanalysen for Nordland. Godt samvirke vil effektivere tjenestene våre og sørge for rett kapasitet på rett sted i tide. Forebygging er den foretrukne løsningen innen sikkerhet og beredskap. Begrunnelsen er enkel; negative hendelser er særdeles kostbart for samfunnet og involverte enkeltmennesker. Forebygging åpner også for å invitere flere instanser til et nærmere samarbeid. Også instanser som har ikke har sikkerhet og beredskap som sine primære samfunnsoppdrag. Kommunenes plass i forebygging er vesentlig. Albertmyra II utviklingen må innrettes for et omfattende samarbeid også med kommunal sektor. Bodø kommunes prosjekt Smart City prosjekt har inspirert oss til gjøre sikkerhet og beredskap til en større og viktige del av utviklingen av byer og lokalsamfunn.

## Vi anbefaler:

- Albertmyra II prosjekteres og utredes videre innenfor rammene av en omforent framdriftsplan.
- Bodø kommune gis fullmakt til fortsatt ledelse av Albertmyra II-prosjektet.

# Innledning

## HISTORIKK

Albertmyra pekte seg ut som en gunstig lokalisering for Salten Brann IKS da den forrige brannstasjonen i Bodø sentrum gradvis ble utdatert og for liten for et moderne brannvesen. Salten Brann IKS leverer brann- og redningsfaglige tjenester til ti kommuner, har ansvaret for 110-nødmeldetjenesten i Nordland og Sør-Troms, og er brannfaglig myndighet i Nordland politidistrikts lokale redningsentral (LRS). Både brannstasjonen for Bodø, Salten Brann IKS' administrasjon og 110-sentralen flyttet til Albertmyra i 2016. Underveis i prosessen fikk Bodø kommune tilslutning for at også Nordlandssykehuset HFs akuttmedisinske koordineringssenter (AMK) og politiets operasjonssentral skulle lokaliseres til Albertmyra. De tre nødmeldesentralenes samlokaliserte løsning på Albertmyra omtales som SAMLOK Nord. Alle nødnumrene 110 Brann, 112 Politi og 113 Helse besvares fra Albertmyra.

Etter åpningen har Albertmyra vært gjenstand for mye ekstern oppmerksomhet. En rekke sentrale politikere, faginstanser og eksperter har besøkt det nye senteret. Flere av disse har uttalt seg positivt om mulighetene for videreutvikling.



*Operativt samvirke i praksis. Bilde fra 110-sentralen på Albertmyra. Foto: Salten Brann IKS.*

Samlokaliseringene av sentralene øker mulighetene for effektiv og tidsbesparende respons ved hendelser som angår flere enn en nødetat. Resultatene og erfaringene på Albertmyra har inspirert og er et godt utgangspunkt for å vurdere mer samarbeid og ytterligere samlokalisering. Utredningene og utviklingsarbeidet for Albertmyra i perioden 2012-2017 skjedde innenfor rammen av en intensjonsavtale, lignende den som nå gjelder for Albertmyra II.

## NÅ-SITUASJONEN FOR INFRASTRUKTUR

Bodø kommune eier tomten på Albertmyra og har opsjon på å kjøpe nabotomten som påtenkes Albertmyra II-utvidelsen. Et offentlig-privat samarbeid med Gunvald Johansen Bygg AS som byggeier, leier ut dagens anlegg på Albertmyra til Bodø kommune som framleier til beredskapsstatene.

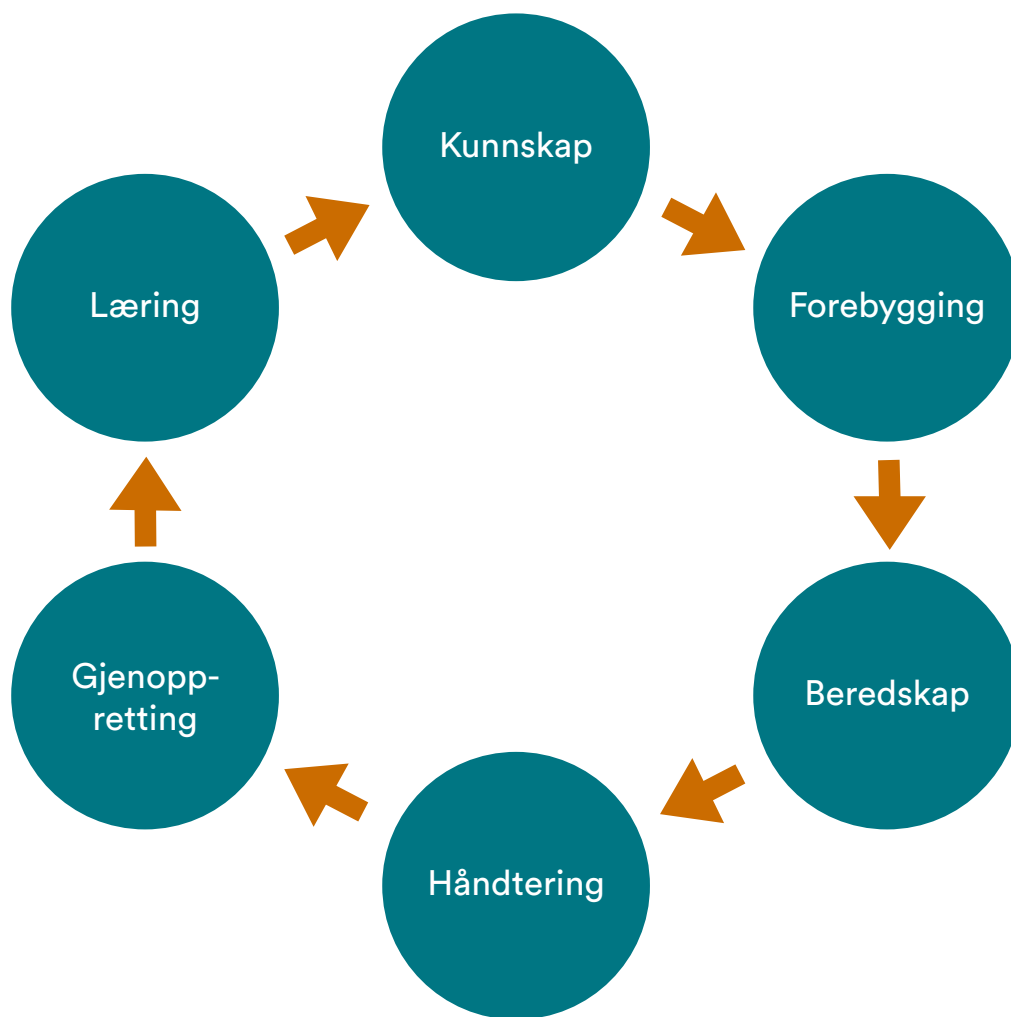
Sivilforsvarets nåværende lokaler er i Bodø havn og på Vågønes gård. Bodø kommune er ifølge Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) pålagt å stille lager for og vedlikehold av sivilforsvarets materiell. Sivilforsvarets lagerløsninger i Bodø er utdaterte, spesielt etter at byen ble valgt som lokalisering for en ny mobil forsterkningsenhet med tunge kjøretøyer. Dagens ambulansesetasje i Bodø er lokalisert i Børsingveien, i lokaler som en gang ble bygget for andre formål. Stasjonen er en del av de prehospitaltjenestene ved Nordlandssykehuset HF, som også har drevet AMK/113 Helse fra Albertmyra siden mai 2016.

Nordland politidistrikts hovedadministrasjon, fellesfunksjoner og Bodø politistasjon, er lokalisert på Snippen i Bodø. Der var også operasjonssentralen før den flyttet til Albertmyra, sammen med politiets felles operative enhet i 2017. Lokalene og tomteforholdene på Snippen vurderes som uegnede for å videreutvikle et moderne politihus for fellesfunksjoner og Bodø politistasjon.

## ET STRATEGISK, REGIONALT SAMARBEID

De nylige og positive erfaringene med Albertmyra samt nå-situasjonen for politiet, sivilforsvaret og ambulansetjenesten, aktualiserte denne studien om mulighetene for ytterligere beredskapsfunksjoner til Albertmyra. Bodø kommunes mangeårige satsing innen sikkerhet og beredskap, erfaring som vertskap på Albertmyra og kompetanse innen utvikling av bygg og anlegg, gjorde det naturlig at kommunen tok en ledende rolle i Albertmyra II.

Partene i denne mulighetsstudien samarbeider om mange enkeltsaker innenfor sikkerhet og beredskap, og på flere andre fagområder. Alle har kunnskap og erfaring som er relevante for sikkerhets- og beredskapsutviklingen i Nordland. Samarbeid som strategi, kombinert med gjensidig respekt for hverandres roller, posisjoner og beslutningsprosedyrer, er et godt fundament for å styrke samfunnssikkerheten.



Figur: Samfunnssikkerhetskjeden (Meld. St. 10, 2016-2017, Risiko i et trygt samfunn - Samfunnssikkerhet)



Bilde fra AN, 8. desember 2017. Fra signeringen av intensjonsavtalen om Albertmyra II.

---

# Definisjoner

---

**AKUTTSITUASJON** defineres som en situasjon som oppstår plutselig og krever en rask og hensiktsmessig respons.

**BEREDSKAP** defineres som en forberedt evne til på kort varsel å kunne øke sikkerhetsnivå, håndtere en uønsket hendelse eller tilstand, eller evne til å gjenopprette tilfredsstillende etter uønsket hendelse eller tilstand.

**GEVINSTREALISERING** er prosessen der man planlegger, organiserer og henter ut forventede og eventuelle ikke-forventede gevinster av et prosjekt.

**INNOVASJON** defineres som «en ny vare, en ny tjeneste, en ny produksjonsprosess, anvendelse eller organisasjonsform som er lansert i markedet eller tatt i bruk i produksjonen for å skape økonomiske verdier.»

**KAPASITET** defineres som en evne, herunder ressurser, kunnskaper og ferdighet, til å utføre en handling.

**KATASTROFE** defineres som en uønsket hendelse som medfører eksistensielle og uakseptable konsekvenser for den entiteten som rammes.

**KRISE** defineres som en situasjon med høy grad av usikkerhet og potensielt uakseptable konsekvenser for den entiteten som rammes.

**KRITISK SAMFUNNSFUNKSJON** defineres som de funksjoner som er nødvendige for å ivareta befolkningens og samfunnets grunnleggende behov. Grunnleggende behov defineres igjen som «mat, vann, varme, trygghet og lignende.

**PLIVO-AKSJON** defineres som en pågående situasjon hvor en eller flere gjerningspersoner utøver livstruende vold med våpen / farlige gjenstander mot flere uskyldige personer, og hvor politiet skal gå i direkte innsats for å nøytralisere gjerningspersonen(e) for å redde liv og begrense skade. Brann og helse skal aktivt bistå med livreddende tiltak.

**RISIKO** defineres som et uttrykk for forholdet mellom trusselen mot en gitt verdi og denne verdiens sårbarhet overfor den spesifiserte trusselen. Kommentar: En alminnelig anerkjent framstilling av risiko er Risiko = sannsynlighet x konsekvens.

**RISIKOBILDE** defineres som en tidsavgrenset beskrivelse av en entitets risiko.

**SAMFUNNSSIKKERHET** defineres som samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelig feil eller bevisste handlinger.

**SAMLOKALISERING** defineres som en prosess som innebærer å fysisk samle personer fra ulike avdelinger, institutter, etater, selskaper, organisasjoner eller fagmiljø som tidligere har vært lokalisert på ulike geografiske steder.

**SAMSKAPING** defineres (mulig uoffisielt som) når to eller flere offentlige og private parter inngår i et likeverdig samarbeid, med hensikt å definere problemer og designe og implementere, nye og bedre løsninger.

**SIKKERHET** defineres som reell eller oppfattet tilstand som innebærer fravær av uønskede hendelser, frykt eller fare.

**SYNERGI** defineres (mulig uoffisielt som) medvirkning, samvirkning eller gjensidig forsterkning gjennom å virke samtidig.

**SYNERGIEFFEKT** brukes blant annet i økonomien og i politikken om den mereffekt som oppnås ved at to eller flere tiltak til sammen gir større eller bedre resultater enn summen av tiltakene hver for seg. Investering på ett felt kan gi innsparinger på et annet felt, og ofte vil satsingen på det sekundære tiltaket betale seg selv.

**TRUSSEL** defineres som mulig uønsket handling som kan gi en negativ konsekvens for en entitets sikkerhet.

**VERDISKAPNING** defineres uoffisielt som bruk av kunnskap, kapital og/eller arbeid med det formålet å skape økonomiske verdier.

*Kommentar: Under arbeidet med denne studien var det paradoksalt nok ikke mulig å finne formelle definisjoner for begrepene trygghet, samvirke og Totalforsvaret.*



# Sikkerhet og beredskap i Nordland

## INNLEDNING

Nordland er et trygt og godt samfunn for de over 240.000 nordlendingene som bebor de 44 kommunene som fylket består av. Ansvarlige myndigheter og andre aktører leverer hver dag beredskap og kapasiteter som trykker befolkningen, kritiske samfunnsfunksjoner, transportsystemene og miljøet.

Det er likevel riktig å si at Nordland har noen særtrekk som påvirker og utfordrer både den opplevde tryggheten, og den reelle tryggheten. Nordlands lange kystlinje og ekstreme geografi medfører stor eksponering mot naturkreftene. Det er 84 miles kjøring fra sør til nord i Nordland. En formidabel andel, ca 25%, av Norges kystlinje er Nordland.

Avhengigheten av daglig sjøfart og luftfart er større enn i de andre fylkene. Aktiviteten knyttet til hav og sjø er spesielt stor, og voksende. Dette gjelder både sjømatproduksjon, transport, petroleums-aktivitet samt reiseliv. Nordlands transportsystem binder Nordområdene sammen med resten av Norge.

Nordlands transport- og næringsaktivitet kombinert med fylkets geografi og klimatiske forhold er i seg selv så krevende at et systematisk og helhetlig arbeid med sikkerhet og beredskap er et viktig premiss for fylkets videre utvikling.

Sikkerhets- og beredskapsaktørene i Nordland forholder seg daglig til geografisk størrelse, avstander, komplekse transportsystemer og krevende værforhold. Det innebærer at sikkerhets- og beredskapsressursene i Nordland, i enda større grad enn i andre deler av landet, må disponeres med omhu.

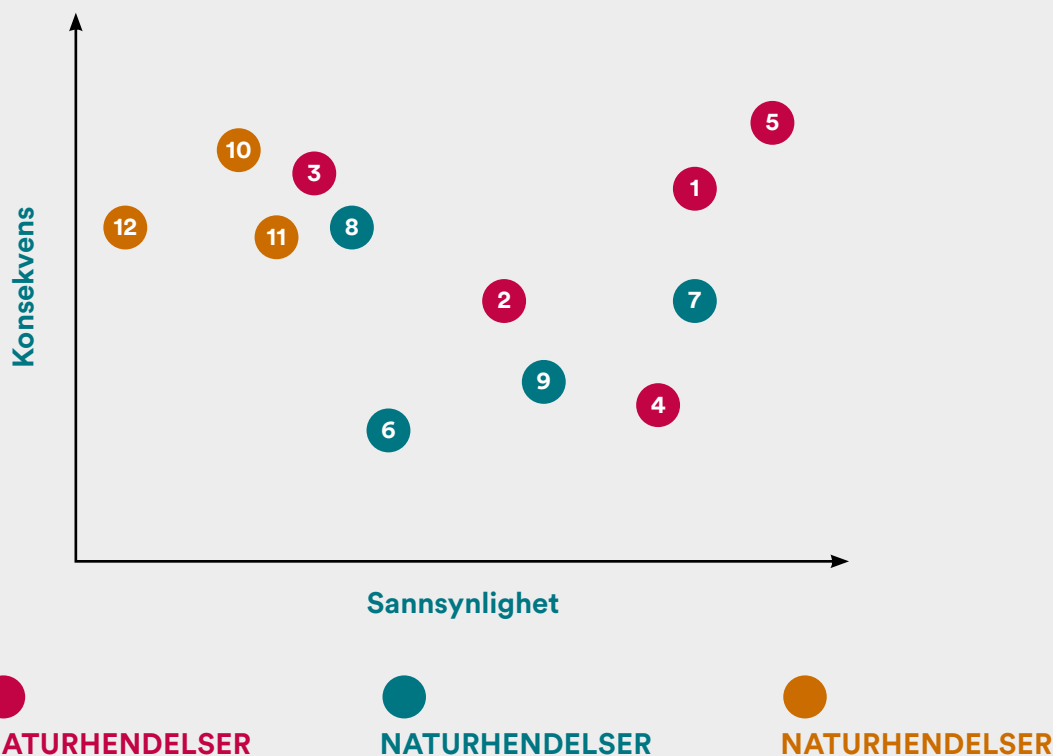
## SAMFUNNSSIKKERHET OG TOTALFORSVAR I ET REGIONALT PERSPEKTIV

Denne studien legger til grunn risiko- og sårbarhetsanalysen for Nordland (FylkesROS). Risikomatriksen nedenfor oppsummerer de store enkeltscenariene og potensielle krisene. Pandemi, ekstremvær, sikkerhetspolitiske kriser, terrorisme, tilsiktede voldshandlinger, forurensing og sammenbrudd i kritiske samfunnsfunksjoner tas på alvor hver dag av aktørene i denne studien. Men, FylkesROS berører i mindre grad mer hverdagslige utfordringer og tematikk som branner, trafikkulykker, vold i nære relasjoner og alminnelig kriminalitet. Studiens tilnærming har vært at Albertmyra II skal utredes og innrettes med tanke på hele skalaen av sikkerhetsutfordringer, fra nødetatens hverdagslige utrykninger for til de mest alvorlige krisene og katastrofene som det norske samfunnet og totalforsvaret kan bli stilt ovenfor. Alle utfordringene må møtes med forebygging, planverk, infrastruktur, materiell og øvelser. Og ikke minst, de må møtes med høy kompetanse og evne til samvirke og samhandling.

Hvor mange fylker kunne fått plass i Nordland?



Figur: Nordlands geografi sammenlignet med sju andre fylker.



- NATURHENDELSER**
1. Ekstremvær og langvarig strømbrudd i Lofoten
  2. Kvikkleireskred i Fauske
  3. Fjellskred i Nordland
  4. Stormflo og flom i Mosjøen
  5. Influensapandemi

- NATURHENDELSER**
6. Gassutslipp ved storulykkevirksomhet
  7. Skipsforlis utenfor Vega
  8. Atomulykke Helgalandskysten
  9. Tunnelbrann på E6 gjennom Sørfold

- NATURHENDELSER**
10. Terrorangrep i Nordland
  11. Alvorlig voldshendelse i utdanningsinstitusjon
  12. Sikkerhetspolitisk krise i nord

Figur: Risikomatrix fra Risiko og sårbarhetsanalyse for Nordland (2015). FylkesROS har stor spennvidde i type hendelser. Hendelser som er naturbaserte eller et produkt av værforhold, har en tydelig plass i matrisen. Kilde: Fylkesmannen i Nordland.

## SIKKERHETS- OG BEREDSKAPSYLKET NORDLAND

Eierne av denne studien, Nordland politidistrikt, Nordlands-sykehuset HF, Nordland sivilforsvarsdistrikt, Salten Brann IKS, Fylkesmannen i Nordland, Nordland fylkeskommune, Nord universitet og Bodø kommune er sentrale aktører innen sikkerhet og beredskap i Nordland. Forsvarets operative hovedkvarter, Hovedredningssentralen i Nord-Norge og Luftfartstilsynet holder også til i Bodø.

Kystvakten ledes fra Sortland, som også har et basekompleks for Kystvaktens flåte. Maritime patruljefly opereres fra Andøya. Der er også Andøya Space Center. Evenes blir i løpet av noen få år framskutt base for de nye kampflyene F-35 og de nye maritime patruljeflyene P-8. Kystverket har både slepebåtberedskap på Sortland og et olje- og miljøvernssenter i Lofoten. Kystverket har også flere oljeverndepoter i Nordland; Lødingen, Bodø og Sandnessjøen.

Norsk Oljevernforening For Operatørselskap (NOFO) har en base i Sandnessjøen. Redningsselskapet er godt representert i Nordland med flere fartøyer på beredskap. Heimevernsdistriktene HV-16 og HV-14 ledes fra henholdsvis Narvik og Mosjøen. Helse Nord RHF, som er ett av den norske stats fire regionale helseforetak og er den offentlige spesialisthelsetjenesten i Nord-Norge og på Svalbard, administreres fra Bodø. Luftambulansetjenesten HF, helseforetakenes nasjonale luftambulansetjeneste, har sitt hovedkontor i Bodø og ledes herfra. Det er hele syv somatiske sykehus i fylket og som eies av tre forskjellige helseforetak.

Næringslivet i Nordland har flere viktige nasjonale og internasjonale markedsposisjoner innen sikkerhet og beredskap. I tillegg er flere havner og lufthavner er nasjonalt betydningsfulle for logistikkfunksjoner.

Nordland har en lang rekke frivillige organisasjoner som leverer verdifulle bidrag, både til forebygging ved å bidra til gode samfunn og direkte i håndteringen av redningsaksjoner og andre situasjoner. Tilstedeværelsen av et bredt spekter av nasjonale og regionale sikkerhets- og beredskapsaktører gjør at aktiviteter som utdanning, trening og øving samt forskning og utvikling også har en betydelig plass i Nordland. Sikkerhet og beredskap er en kunnskapsbransje i utvikling – fagmiljøene i Nordland og Bodø er godt rustet for å være delaktig i utviklingen, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Se for øvrig kapittelet om samarbeid med utdanningsinstitusjoner og Nord universitets rolle innen sikkerhet og beredskap i Nordområdene.

### KOMMUNENES ROLLE I SIVIL BEREDSKAP OG ALMINNELIG SAMFUNNSSIKKERHET OG TRYGGHET

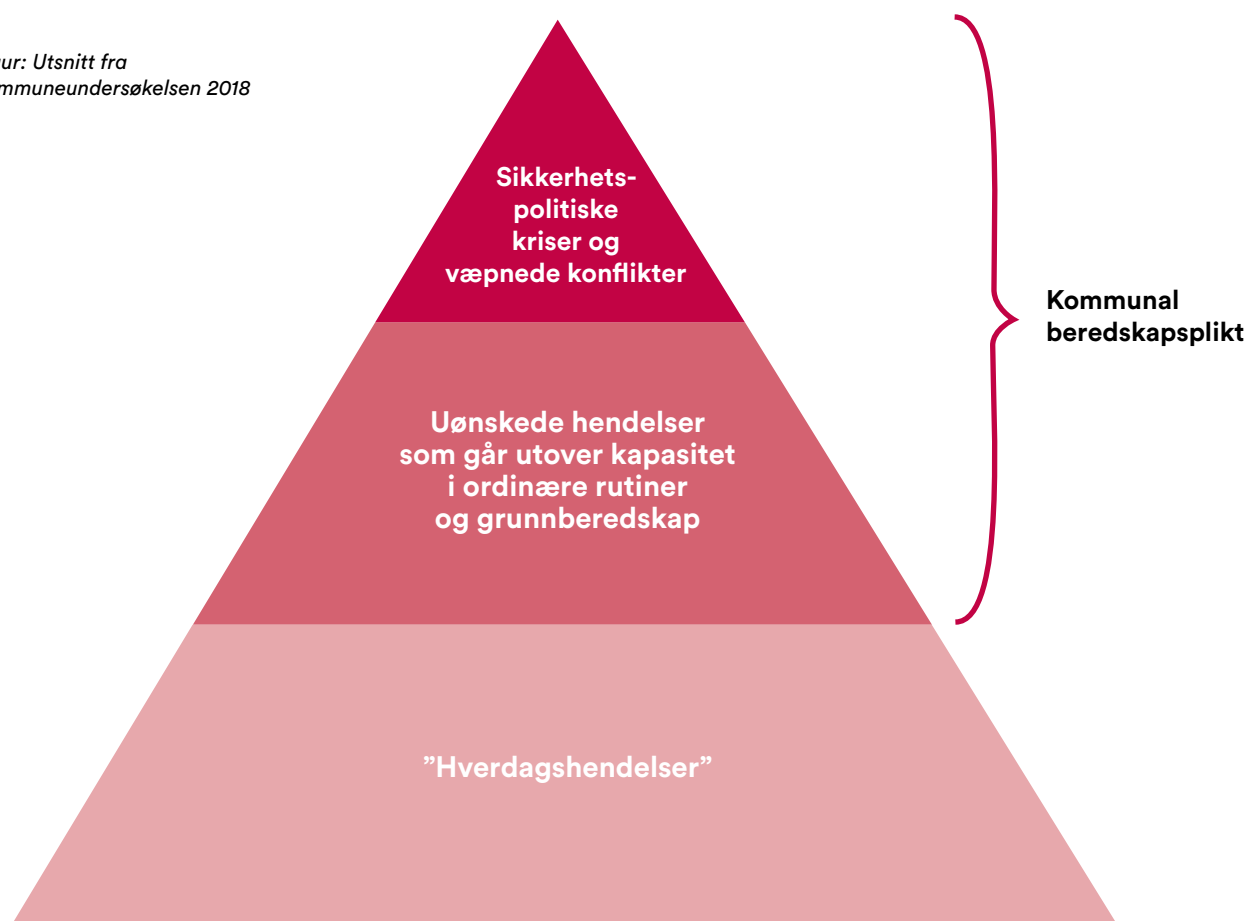
Nordlandskommunenes rolle innen sikkerhet og beredskap visualiseres nedenfor. Kommunenes plikter følger av Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) og dekker hendelsene som er beskrevet i FylkesROS.

Norske kommuners innsats innen sivil beskyttelse kartlegges regelmessig av DSB. Kommunene i Nordland har et forbedringspotensial på dette området, jf Kommuneundersøkelsen 2018.

## Nordland Røde kors

Nordland Røde Kors har fulgt arbeidet med Albertmyra II. Røde Kors-bevegelsens samfunnsoppdrag favner vidt. Innsatsen innen redning er meget godt kjent i sammenhengen sikkerhet og beredskap. Gjennom to møter med Nordland Røde Kors ledelse har prosjektet utvekslet tanker og ideer om samarbeid, også på grunnlag av de sannsynlige forebyggende effektene lokalforeningene i Nordland bidrar til gjennom å motvirke utenforskap og ellers bry seg om de som svakerestilt i samfunnet.

Figur: Utsnitt fra  
Kommuneundersøkelsen 2018



## BEREDSKAP I TRE NIVÅER

Et viktig formål med forskrift om kommunal beredskapsplikt er å tydeliggjøre kommunens ulike roller og ansvarsområder innen samfunnssikkerhet og beredskap, jf. § 1, andre ledd: «Plikten omfatter kommunen som myndighet innenfor sitt geografiske område, som virksomhet og som pådriver overfor andre aktører.»

- **Myndighet.** Kommunen har blant annet ansvar for «befolkningens sikkerhet og trygghet», jf. § 1, i kraft av at kommunen er tildelt myndighet etter lover og forskrifter, eks brannmyndighet, planmyndighet og tilsyns- kontrollmyndighet på ulike områder.
- **Kommunen som virksomhet.** Kommunen er en stor og omfattende virksomhet som utfører viktige oppgaver for samfunnet og befolkningen. For å sikre at oppgavene løses på en måte som ivaretar «befolkningens sikkerhet og trygghet», er oppgaveløsningen underlagt en rekke lov- og forskriftskrav. Kommunen har således ansvar for å ivareta samfunnssikkerhet og beredskap etter sektor- og særlovgivning på en rekke områder som for eksempel (tabellen er ikke uttømmende):

Kriseledelse	Kriseledelse. Kriseteam. Informasjon til befolkningen.
Planmyndighet	Planstrategi og kommune planlegging. Reguleringsplaner. Byggesaker. Beredskapsplaner.
Helse- og omsorg	Primærlegetjeneste inkl. legevaktordning. Smittevern. Forebyggende helsetjeneste. Hjemmebasert omsorg. Sykehjem. Sosial omsorg. Barnevern.
Oppvekst og kultur	Drift av skoler og barnehager. Kulturarrangementer.
Tekniske infrastrukturer	Veier, bruer, kaier, havner. Biler, maskiner og fartøy. Vannverk og ledningsnett (som eier). Avløp og ledningsnett. Renovasjon. Bygninger og anlegg (idrett, kultur med mer).
Brann, redning og akutt forurensing	Forebyggende virksomhet (branntilsyn, informasjon og feiervesen). Brannberedskap med vaktordninger, utrykningsstyrker og utstyr. Ulykkesberedskap for akutte ulykker (trafikkulykker, farlig gods med mer). Akutt forurensning (IUA).

- **Pådriver.** Kommunens rolle som pådriver gjelder overfor eksterne aktører som har oppgaver og ansvar som har betydning for «befolkningens sikkerhet og trygghet». Dette vil være eiere av kritiske infrastrukturer /samfunnstjenester, nødetater, bedrifter med storulykkes potensiale, frivillige organisasjoner osv. I praksis vil pådriverrollen bety at kommunen involverer eksterne aktører i sitt forebyggende arbeid, i beredskapsarbeidet, i annet plan- og utredningsarbeid, i krisehåndtering osv. Videre forventes det at kommunen tar initiativ til møter i beredskapsrådet og setter dagsorden for sikkerhetsutfordringer i kommunen. Pådriverrollen betyr at kommunen har et lokalt samordningsansvar – skal ta initiativ, være pådriver, legge til rette for samarbeid og ivareta det sektorovergripende perspektiv og ansvar.

## KOMMUNENE OG SAMARBEID

Nordlandskommunene løser sikkerhets- og beredskapsutfordringene på forskjellig måter, tilpasset den enkelte kommunes egen-skaper. Felles er at ansvar innen sikkerhet og beredskap innebærer samarbeid med andre myndigheter og instanser. Nordland politidistriktets oppfølging av Nærpolitireformen innebærer en fornying og strukturering av arbeidet med politiråd i alle kommunene, politikontakter og samarbeidsavtaler med kommunene. Dette arbeidet er viktig for forebygging og hverdagssikkerheten, og er et godt eksempel på sektorovergripende samarbeid. Kommunene har også ansvar for å utvirke og vedta lokale politivedtekter.

Denne studien legger til grunn at Albertmyra II kan bli en viktig kunnskaps- og erfaringskilde for alle Nordlandskommunene i deres arbeid med sikkerhet og beredskap.

## Regionalt politiråd i Nordland

Samtlige regionråd i Nordland deltar med en representant i regionalt politiråd (Lofoten regionråd, Vesterålen regionråd, Ofoten regionråd, Salten regionråd, Rana regionråd, Indre Helgeland regionråd, Helgeland regionråd og Sør Helgeland regionråd). Fylkesrådsleder og andre relevante representanter fra Nordland fylkeskommune deltar. Fra Nordland politidistrikt deltar Politimester, visepolitimester, kommunikasjonssjef, leder for Felles enhet for forebygging, etterretning og etterforskning samt seksjonsleder forebyggende seksjon. Rådet møtes en gang i halvåret. Det er politimesteren i Nordland som har ansvar for å innkalle til møtene og sette opp forslag til sakliste. Rådet skal fremme trygghet, rettsikkerhet og alminnelig velferd for de som bor og ferdes i Nordland.

Det regionale politirådet benyttes til:

- Erfaringsutveksling.
- Kunnskapsdeling – herunder om kriminalitetsutvikling, sikkerhet og beredskap, pågående reformarbeid i politi, fylkeskommune og kommuner etc.
- Gi innspill til saker som kan være relevante for de lokale politirådene (kommuner og lokalt politi).
- Etablere og videreutvikle felles politiske strategier for Nordland knyttet til ovennevnte saksfelt.
- Bidra til relevant utviklingsarbeid og være en regional utviklingsaktør.
- Dele informasjon og kunnskap med eget regionråd i etterkant av de regionale møtene.
- Dele med hverandre "best practice" og andre smarte måter å løse utfordringer på.



# Mulighetsstudiens analyse og metode

## MANDAT

Studiens mandat ble utformet høsten 2017 i form av en intensjonsavtale om denne mulighetsstudien.

## ANALYSE – STUDIENS VIKTIGSTE PROBLEMSTILLINGER

Prosjektets hovedutfordring har vært å undersøke muligheter, konsekvenser og utfordringer forbundet ved samlokalisering, kontra å fortsette virksomhetene på forskjellige lokasjoner i Bodø. Ressurserne og ambisjonsnivået har vært tilpasset å avklare relevante forhold på et overordnet nivå, og bruke konklusjonene til et eventuelt videre arbeid.

Samlokalisering av nødmeldesentraler er etter hvert velprøvd i Norge. Sentrale myndigheter har vedtatt at politiets operasjonssentraler og brannsentralene skal være samlokaliserte. Albertmyra II går lengre enn å samlokalisere ledelses- og koordineringsfunksjoner, som sentralene utgjør. Albertmyra II samlokaliserer både administrasjon, operativ ledelse, fagavdelinger, responsenheter, logistikk og annen støtte. I tillegg er Sivilforsvaret en del av denne studien, på lik linje med nødetatene.

Samlokalisering innenfor rammene av Albertmyra II innebærer mer enn fysisk nærhet. Den innebærer også felleslokaler og tilrettelegging for å gjennomføre flere felles arbeidsprosesser på en enklere og bedre måte. Utformingen av det nye anlegget skal ha en sosialiserende effekt på tvers av etatene. Felles konferansesenter, kantine og treningsrom er eksempler på arenaer som kan fremme kontakt og derigjennom bygge kunnskap og tillit på tvers av eta-

tene. Fysisk nærhet skal skape samvirke og samarbeid i en dybde og bredde som man ellers vanskelig kan oppnå. Institusjonelle barrierer skal identifiseres og bearbeides.

Albertmyra II er en helt ny og uprøvd samlokaliseringsløsning. Den er må derfor undersøkes grundig med tanke på både positive muligheter og potensielle nedside. Albertmyra II fordrer også bevissthet med tanke på hva som skal til for å lykkes med en banebrytende samlokaliseringsprosess.

Et annet sentralt spørsmål i denne studien; hvor mange og hvilke funksjoner er det egentlig fysisk plass til på innenfor tomterressursene som omfattes av studien?

## OM STUDIEN

Prosjektet har hatt en enkel prosjektorganisering med en styringsgruppe og en prosjektgruppe. Begge gruppene har vært ledet av Bodø kommune. I tillegg har en egen gruppe arbeidet med kommunikasjon, informasjon og offentlighet i prosjektet. Underveis fikk prosjektet en egen sikkerhetsleder – en konsekvens av funnene våre om kompleksiteten innenfor dette fagområdet.

Prosjektgruppen har hatt betydelig dialog med andre aktører innen sikkerhet og beredskap. Hensikten har vært å informere disse om studien, innhente innspill og legge et grunnlag for framtidig samarbeid.

Mulighetsstudiens fasevise inndeling og framgangsmåte:



## ORIENTERINGSFASEN

Hensikten med denne fasen var å etablere grunnleggende, felles situasjonsforståelse for å sette prosjektgruppen i stand til å gjennomføre utredninger og undersøkelser, og samtidig sikre nødvendig samspill hos alle typer berørte instanser.

- Organisering og teambygging.
- Orienteringer om etatenes oppdrag, organisering, egenart, utviklingsplaner samt nå-situasjon med hensyn til infrastruktur.
- Undersøkelser om eksisterende infrastruktur og gjeldende planer for Albertmyra.
- Koordinering med berørte tredjeparter som Nordland fylkeskommune/Eiendomsavdelingen, Bodø Havn KF samt Bodø kommune/Teknisk avdeling.
- Orienteringssak for Formannskapet samt alminnelig offentliggjøring av studien.
- Orientering for Gunvald Johansen Bygg AS <sup>1</sup>.
- Invitasjon til Nord universitet, Fylkesmannen i Nordland samt Nordland fylkeskommune om å tiltre styringsgruppen.
- Delaktighet i gjennomføring av Øvelse Nord 2018.
- Møter med og innspill fra Nordland Røde Kors om frivillighetens rolle i sikkerhet og beredskap.
- Kommunikasjon og offentlighet i forvaltningen.

## SYNERGIEFFEKTER

Hensikten med denne fasen var å orientere prosjektarbeidet i retning av overordnede målsettinger og sannsynlige, framtidige gevinster på et tidligst mulig stadium.

- Deltakelse på Samfunnssikkerhetskonferansen 2018.
- Undersøkelser og vurdering av samvirkesenter <sup>2</sup> som mulig modell for fellesarealer på Albertmyra, herunder dialog med Bergen kommune og andre aktører i Bergensområdet.
- Dokumentundersøkelser om synergieffekter og samlokalisering.
- Egen workshop (kreativ tilnærming) om sannsynlige synergieffekter.
- Inndeling og sammenfatning av synergieffekter (analytisk tilnærming og systematisering).
- Innhenting av innspill fra Rådhusprosjektet og helsehusstudien <sup>3</sup>.

## INFRASTRUKTUR

Hensikten med denne fasen var å kartlegge etatenes behov for infrastruktur, og vurdere de opp mot tomteressursene og eksisterende bebyggelse.

- Etablere prinsippmodell for fellesarealer og arealer som etatene selv må råde over.
- Innhente og systematisere behovene, herunder hvilke typer infrastruktur som kan inngå i et fellesskap.
- Utrede og beskrive konsekvenser som parkeringsbehov, trafikkale forhold, alternativer for utrykning, sikkerhet, publikums behov etc.
- Dokumentundersøkelse om relevante prinsipper for bærekraftig infrastruktur, og valg av prinsipper som skal gjelde for Albertmyra II.
- Prinsippvedtak om et energinøytralt anlegg med gange, sykliste og offentlig transport som de ønskede transportformene for ansatte og brukere.

Fasen innebærer også oppdrag til Norconsult AS for produksjon av arkitektskisser for Albertmyra II.

## MULIGHETER OG KONSEKVENSER

Hensikten med denne oppsummerende fasen var å systematisere informasjon og innspill om muligheter og konsekvenser identifisert gjennom intensjonsavtalen, prosjektgruppens studier samt styringsgruppens drøftelser fra studiestart til og med oktober 2018. Følgende er omtalt i rapporten:

- Innovasjon.
- Sikkerhet.
- Eierskapsmodell.
- Arkitektens innspill.

<sup>1</sup> Gunvald Johansen Bygg AS er OPS-part og byggeier på Albertmyra.

<sup>2</sup> Samvirkesenter ble introdusert av Bergen kommune i forbindelse med sykkel-VM 2017.

<sup>3</sup> Bodø kommunes rådhusprosjekt innebærer en relokalisering / samlokalisering av avdelinger som tidligere har vært på forskjellige steder i Bodø by. Rådhusprosjektet legger til grunn at det skal være en samskappingsarena for befolkningen, næringslivet og offentlige instanser, herunder kommunen selv. Nytt helsehus i Bodø er et fellesprosjekt mellom Bodø kommune, Nordlandssykehuset HF og Nord universitet.

## Samlok Nord - Fra samlokalisering til samvirke

Samlokaliseringen av nødmeldesentralene skal bidra til å forbedre samvirke mellom nødetatene. I den forbindelse har Salten Brann, Nordland Politidistrikt og Nordlandsykehuset, med støtte fra Nordland fylkeskommune, iverksatt et tre-årlig regionalt prosjekt. Her arbeider vi med målbar konseptutvikling av samvirke mellom nødetatene på de ulike nivåene.

Hovedmålet i prosjektet er å gi innbyggerne i Nordland en bedre tjeneste når de er i nød og sekundene teller. Dvs at vi skal bruke riktige ressurser og heller ikke flere ressurser enn nødvendig slik at vi er klare til å håndtere mulige samtidshendelser.

Vi har en hypotese om at det å være samlet under samme tak og ved siden av hverandre kan løse ut effekter som ikke en datamaskin eller et dataprogram kan erstatte. Når sekundene teller er kommunikasjon mye mer enn ord. Kommunikasjon er relasjon, blikkontakt og kroppsspråk. Kjennskap til hverandre øker evnen til å forstå hverandre. Dette skal igjen føre til at man etablerer en bedre situasjonsforståelse som raskt fører til iverksettelse av de riktige tiltak.

### Samlokalisering + samhandling = redder liv.

Vi arbeider nå med 4 områder;

1. Teknologi, styring og forvaltning: hvordan ser fremtidens operasjonsrom ut? Vi ønsker å arbeide med utvikling av ny teknologi som alle sentraler, også de som ikke er samlokaliserte, vil kunne benytte. Som Norges eneste samlokaliserte sentral for 110,112 og 113 er vi spesielt godt rigget til å delta på utvikling av fremtidens kontrollrom. Vi ønsker å utvikle virksomhetsregistreringer som virker på tvers av alle etater og som kan benyttes av alle nødmeldesentraler.

2. Juridiske avklaringer: nødetatene i Norge har stor tillit i befolkningen. Den skal ivaretas hos oss ved at vi har god kunnskap om og kontroll på håndtering av taushetsplikt. Vi slutfører nå et konsept som skal gjøre den enkelte operatør trygg på emnet.
3. Tverrfaglig og tverretatlig kompetanse: vi arbeider nå med å få på plass en felles øvingskultur. Det å øve skal være en like naturlig del av arbeidsdagen til operatørene, som å besvare telefoner og løse oppdrag. Det skal øves hyppig, helst hver dag. Og like viktig lære av øvelsene slik at ikke samme feil gjøres igjen.
4. Tverretatlig kultur-bygging. Å bare dele felles informasjon krever ikke samlokaliserte sentraler. Det viktige begrepet felles situasjonsforståelse rommer mer enn bare deling av informasjon.

Det er tre nivåer av situasjonsforståelse: 1) informasjonsinnhenting, 2) informasjonstolkning og 3) å forutse fremtidige tilstander. Sosiale relasjoner og nærhet til hverandre bidrar til at vi sikrer felles fortolkning av delt informasjon. Vi skal unngå misforståelser som vil oppstå under stress ved å «møtes i midten» og sikre felles situasjonsforståelse.

Samlok Nord ønsker, i kraft av å være samlokaliserte og drive prosjektutvikling, å være en samarbeidspartner med nasjonale myndigheter i utvikling av samvirke for nødmeldesentraler i Norge.

Bodø, 30. oktober 2018, John Helge Flage, Prosjektleder Samlok Nord, Nordland politidistrikt



# Generelt om samlokalisering

## LITE KUNNSKAPSLITTERATUR TILGJENGELIG

Samlokalisering defineres i SINTEF A27652 Rapport: Samlokalisering – hva sier litteraturen? (2016) som en prosess som innebærer å fysisk samle personer fra ulike avdelinger, institutter, etater, selskaper, organisasjoner eller fagmiljø som tidligere har vært lokalisert på ulike geografiske steder. SINTEFs studie er en begrenset litteraturstudie. Et hovedfunn er at det faktisk er lite litteratur og dokumentasjon om samlokalisering.

Et viktig formål med samlokalisering er å øke graden av samarbeid og interaksjon, gjennom å bryte ned institusjonelle barrierer. Overordnede målsettinger er typisk å øke størrelse på fagmiljø, ivareta kompetanse, organisasjonsutvikling, effektiv ressursutnyttelse og kostnadsbesparelser. Arealeffektivisering og hvordan man best kan tilpasse og bruke de fysiske omgivelsene, er også vesentlig. Innenfor kunnskapslitteraturen framstår fenomenet «samlokalisering» som et noe umodent og ubeskrevet tema.

Begrepet samlokalisering brukes om mange forskjellige prosesser og strategier. Intensjonsavtalen om Albertmyra II kommer i kategorien «integrering av offentlige tjenester». Kun kategorien «sammenslåing av tjenester», som er helt uaktuell i denne studien, framstår som mer dyptgripende. Nettverk, klynger og andre lignende samarbeidsarrangementer har fått en betydelig plass både innen det offentlige og i næringslivet i Norge. Driveren i slike strategier er troen på samarbeid og samskaping som virkemiddel for å øke verdiskapningen. På den annen side, klynger og nettverk er i mange tilfeller etablert uten at fysisk nærhet har vært en betingelse.

## RELEVANTE FUNN I SINTEFS STUDIE

SINTEF beskriver gjennomgående en to-delning av ønskede effekter av samlokalisering som er generiske med hensyn til sektor, bransje og type aktivitet:

Effekter knyttet til faglige eller organisatoriske forhold:

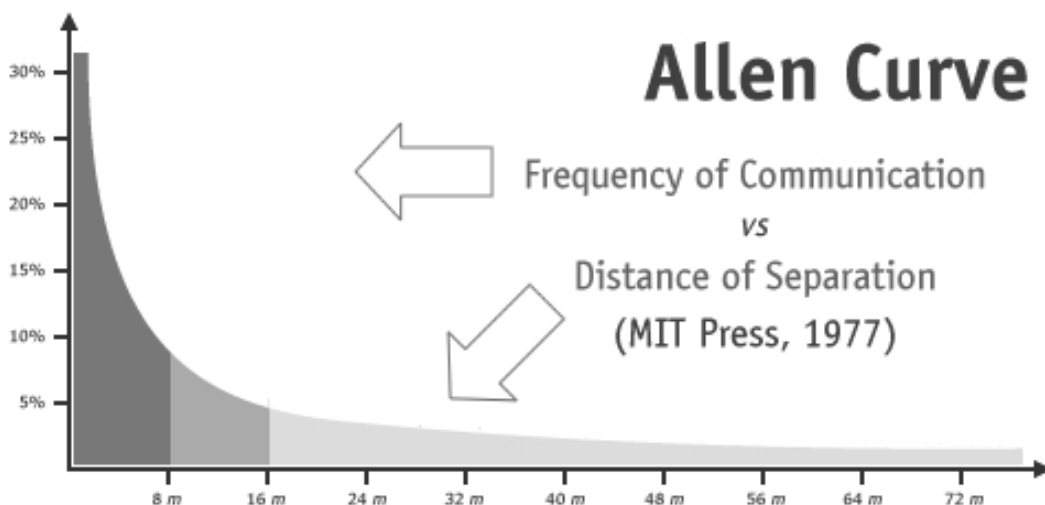
- Kommunikasjon og interaksjon
- Kunnskapsdeling og læring
- Innovasjon og produktutvikling
- Identitet og kultur
- Attraktivitet og merkevare

Effekter knyttet til finans- og driftsmessige forhold:

- Arealkostnader
- Drift- og produksjon
- Fellestjenester
- Transport
- Marked

Prosjektgruppen i Albertmyra II studien bekreftet to-delningen ovenfor ved at resultatet av en omfattende workshop om synergieffekter ble gjennomført og resultatet kategorisert i to unike deler – uten at SINTEF-rapportens innhold var kjent for deltakerne. SINTEF peker på manglende målbarhet av faglige og organisatoriske synergieffekter som en stor utfordring. I tillegg beskrives manglende evne og vilje til å ettergå finans- og driftsmessige synergieffekter som et paradoks, gitt hvor viktige disse var i argumentasjonen for å samlokalisere.

Den såkalte Allen-kurven, som viser kommunikasjonsfrekvens som en funksjon av avstand, finner vi alminnelig oppslutning om.



Kurven kan mislede leseren til å tenke at hvis man ikke sitter innenfor få meters avstand av hverandre, så er vilkårene for kommunikasjon ikke til stede. I konteksten Albertmyra II er samlokalisering av flere etater i samme område, les på samme adresse, en veldig betydelig forbedring av kommunikasjonsforholdene. Kurven, og teorien bak den, har relevans for hvordan hver enkelt etat innretter seg på sitt område. I tillegg; Allens kurve bør vektlegges når detaljutformingen av Albertmyra II eventuelt begynner, og ledelseskantorene skal plasseres.

Høy kommunikasjonsfrekvens kan forventes å fremme samvirke, alminnelig samarbeid og innovasjon. Effekten kan forventes å bli bedre hvis valg av aktører gjøres basert på spørsmålet om «hvilke enheter som har best nytte av nærhet?».

Dagens arbeidsliv preges av økende kompleksitet og vekt på kunnskap. Virksomhetens evne til å stimulere til samarbeid, kunnskapsdeling og læring blir stadig viktigere. Integrering av tjenester og teamarbeid på tvers av fag har fått økt aktualitet og oppmerksomhet i samfunnet. Fysisk nærhet mellom avdelinger og funksjoner framstår dermed som en logisk strategi.

SINTEF peker på endringsledelse, organisasjonsutvikling og bedriftskulturelle forhold i forbindelse med samlokalisering. Selve gjennomføringen av en samlokaliseringsprosess, grad av medvirkning samt oppslutning om bakgrunn og mål kan få stor innvirkning på hvilke effekter som til slutt oppnås.

Ny kommunikasjonsteknologi er en annen og mulighet og strategi for å øke samhandlingen. SINTEF har funnet variabelt med resultater også for denne muligheten. Anbefalingen i flere studier er at investeringene i felles lokaler må balanseres mot de i kommunikasjonsteknologi.

## TILLITSBYGGING SOM DRIVER I UTVIKLING AV SAMHANDLING OG SAMVIRKE

NORUT har undersøkt sammenhengen mellom tillitsbygging og samvirke i tre forskjellige modeller for nødmeldesentraler; «Samlokalisert», «Spredt» og «Nær». NORUTs studie ble gjennomført på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet under tittelen *Raskere og riktigere nødhjelp. Evaluering og av samhandling i mellom politiets, brannvesenets og helsevesenets nødmeldingssentraler i casene SAMLOK, SPREDT og NÆR (NORUT rapport 10/2014)*. Hovedforutsetningen, jf NORUTs rapport, for vellykket samhandling og samvirke er tillit på tvers av organisasjoner. I sammenligning mellom samlokaliserte, spredte og nære sentraler kommer samlokalisert best ut:

*SAMLOK-modellen gir de beste betingelsene for tillitsbygging, samvirke og effektivitet. Samlokalisering bygger tillit i nødmeldingstjenesten gjennom følgende sosiale prosesser: 1) Samhandling etablerer relasjonelle tillitsbaser på tvers av etatene, 2) Samforståelse og aksept tas gradvis for gitt mellom aktørene og inngår i den prekontraktuelle tillitsbasen, 3) Man lærer av hverandre og utvikler ny praksis som formaliseres i nye rutiner som nye strukturelle tillitsbaser. Fysisk nærhet mellom etatene skaper et godt grunnlag for økt kunnskapsflyt og utvikling av tillit på tvers av etatsgrenser. Samlokalisering bidrar til nytenkning og økt kvalitet i samvirket. Studien viser også at felles distriktsgrenser for etatenes nødmeldingssentraler er et grunnlag for tillitsbygging, samforståelse og effektivitet i samvirke.*

Til tross for at NORUTs undersøkelser gjelder nødmeldesentraler spesielt, og ikke sikkerhets- og beredskapsfunksjoner generelt, ser denne studien en overføringsverdi til Albertmyra II. Nødmeldesentralene er ledelses- og koordineringsledd. Tillitsbygging er nødvendig også mellom toppledere, mellomledere og fagekspertter utover de som er knyttet til sentralene og arbeidsprosessen *håndtering*, jf samfunnssikkerhetskjeden. Dette fordi arbeidsprosessen er like nok, og fordi de samme lederne og ekspertene har ansvar også innenfor de fem øvrige arbeidsprosessene (*kunnskap, forebygging, beredskap, gjenoppretting og læring*). Fysisk nærhet forventes å gi et sosiokulturelt læringsfellesskap og fremme tillitsbyggende prosesser mellom ledere og eksperter også når de samarbeider om planlegging, opplæring, øvelser, evalueringer samt forskning og utvikling.



# Samlokaliseringsprosjektet Albertmyra II

## SAMVIRKE OG SAMARBEID

For etater med sikkerhet og beredskap som oppdrag, er det en forventning i samfunnet om samvirke og samarbeid på tvers av sektorer. Dette kommer tydelig fram ved at de tre rådende prinsippene innen samfunnssikkerhet, ansvar, nærhet og likhet, for få år siden ble supplert med et fjerde prinsipp; samvirke.

Intensjonsavtalen legger til grunn at samvirke og samarbeid skal være et rådende prinsipp for Albertmyra II. Studien har fulgt opp dette med å vurdere mulighetene for et samvirkesenter som en del av fellesarealene. Årsaken er blant annet de anerkjente resultatene med et tilsvarende senter i Bergen<sup>4</sup>. Påtenkte fellesarealer egner seg til å gjennomføre samvirkeprosesser som også gjelder tredjeparter uten permanent tilstedeværelse på Albertmyra.

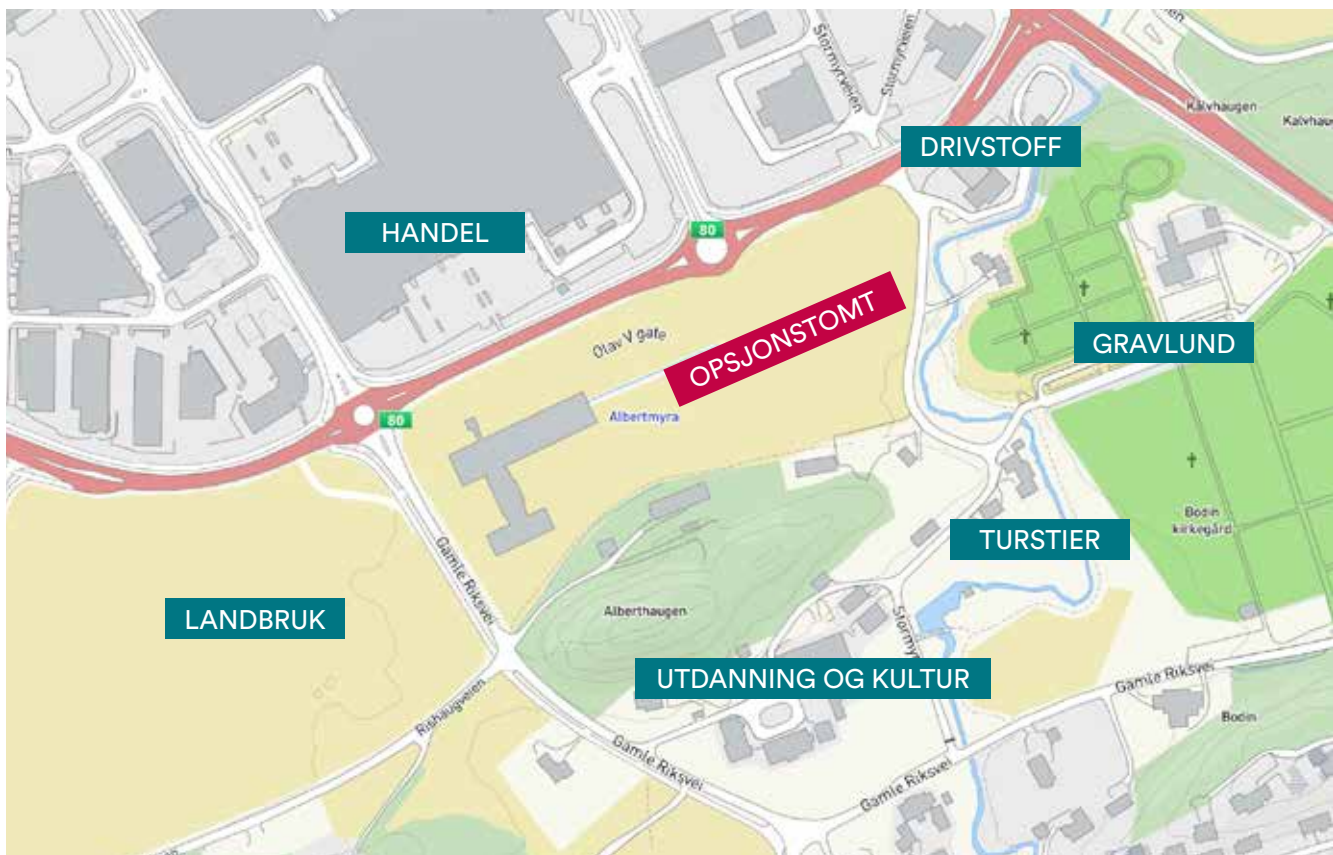
## OMRÅDEREGULERINGSPLAN

Albertmyra ble i 2013 regulert i en egen områdereguleringsplan for å legge til rette for ny brannstasjon og SAMLOK Nord. Eksisterende funksjoner er etablert på en tomt benevnt OT2 (se grønt omriss i figuren nedenfor). Bodø kommune har opsjon på å kjøpe nabotomten OT1, som har samme formål, offentlig tjenesteyting, og samme flate utforming. De to tomtene utgjør til sammen ca 31,7 daa og har adkomst fra Olav Vs gate.



<sup>4</sup> Bergen kommune mottok DSBs Samfunnssikkerhetsprisen 2017 for håndteringen av sikkerheten under sykkel-VM 2017.

Avisutsnitt fra AN 8. desember 2017 i forbindelse med offentliggjoringen av intensjonsavtalen om Albertmyra II mulighetsstudien. Bildene er fra åpningen av SAMLOK Nord juni 2017.



## OMRÅDETS EGENSKAPER

Albertmyras omgivelser er oversiktlige. De brukes til offentlige formål, landbruk, kultur, friluftsliv og mindre kommersielle virksomheter. En liten skole samt en offentlig lekeplass er etablert på Alberthaugen, rett sør for Albertmyra. På nordsiden av Olav Vs gate ligger et stort handelsområde.

Albertmyra er meget nært det trafikkmessige midtpunktet i Bodø by. Det er kort vei til lufthavnen, «Nybyen<sup>5</sup>», sykehusene og sentrum. Det er også kort avstand til den nye Bodøtunnelen mot øst. Gamle Riksvei vest og sør for tomtene omslutter delvis Albertmyra og Alberthaugen.

Både OT1 og OT2 kan, ved godkjent detaljreguleringsplan, bebygges med inntil 80%. Byggehøyde-begrensning er satt til kote 31 for OT1 og kote 30 for OT2. Brannstasjonens slangetårn ble tillatt bygget til kote 34. Albertmyra ligger i forlengelsen av dagens flyplass med tilhørende hinderplanbegrensninger. Flyplassen forventes flyttet ca år 2025.

## LANGSIKTIGE UTVIKLINGSMULIGHETER

Albertmyra grenser mot Alberthaugen i sør. De nordlige delene av haugen kan, under forutsetning om avståelse, inngå i en eventuell utvidelse eller tilpasning på lang sikt. Det samme gjelder arealer vest for Albertmyra.

## GOD UTNYTTELSE AV TOMTERESSURSER

To grunnleggende forskjellige strategier for bruk av tomteressurserne ble identifisert:

- «Nabo»: Opsjonstomten bebygges og utnyttes av de nye aktørene, mens infrastrukturen på den opprinnelige tomten beholdes og brukes som i dag.
- «Integrert»: Albertmyra II utvikles som ett helhetlig anlegg med ny bebyggelse på begge tomtene.

Fordelene med «integrert» er betydelig bedre tomteutnyttelse og høy grad av nærhet mellom alle aktørene. Ulempen er forstyrrelser i byggefasen. Fordelen med «nabo» er minimalt med forstyrrelser i byggefasen. Ulempen er en betydelig dårligere tomteutnyttelse.

Integrert løsning ble valgt som hovedstrategi fordi fordelene bidrar til en mer bærekraftig, langsiktig løsning gjennom god tomteutnyttelse. Dette innebærer at et område tilsvarende 31.7 daa kan utnyttes til utvidelsen og samordningen av Albertmyra.

## INNSPILL OM FUNKSJONER TIL ALBERTMYRA

Intensjonsavtalen inviterte partene til å melde inn hvilke funksjoner de ønsker vurdert for Albertmyra II. Etatene som er påtenkt en plass i et utvidet Albertmyra-anlegg, har til felles at de er offentlige kjerneaktører innen samfunnssikkerhet, sivil beredskap og totalforsvar. De har et etablert og mangfoldig samarbeid i dag, og ønsker å videreutvikle dette. I tillegg; etatene har et noenlunde likt forhold til sikkerhet, innovasjon, ny teknologi, øvelser, erfaringshåndtering, samarbeid med tredjeparter samt offentlighet. Etatene har også i noen grad harmoniserte geografiske ansvarsområder. Forskjeller etatene imellom til tross; de har veldig mye til felles og er de rette til å residere på Albertmyra i framtiden.

Følgende behov for infrastruktur ble meldt inn på et tidlig stadium og lagt til grunn for hele studien:

Nordland sivilforsvarsdistrikt. Distriktsledelsens behov for er på 347 kvm (nettoareal). Behovet forutsetter at større møterom, kantine, treningsrom mm blir en del av felleslokalene på Albertmyra. Sivilforsvaret i Norge er under utredning. Mulighetsstudien Albertmyra II forutsetter i denne sammenheng at Nordland sivilforsvarsdistrikts ledelse og administrasjon blir lagt til Bodø. Sivilforsvarets framtidige innretning er en nasjonal sak som skal avgjøres av Stortinget. En avgjørelse om å lokalisere distriktsledelsen for Nordland sivilforsvarsdistrikt andre steder enn til Bodø, vil medføre justeringer for Albertmyra II<sup>6</sup>.

Bodø kommune. Lager for sivilforsvarets materiell (1400 kvm) og Salten IUA (300 kvm).

Nordlandssykehuset HF. Kontorer for ledelsen i ambulansetjenesten ved Nordlandssykehuset HF, samt ambulansestasjon for Bodøområdet, til sammen ca 408 kvm. Behovet forutsetter at større møterom, kantine, treningsrom mm blir en del av felleslokalene på Albertmyra.

Nordland politidistrikt. Komplette politihus med distriktsledelse og politistasjon for Bodø. Behovet utgjør ca 7.500 kvm netto. En ytterligere detaljering av disse behovene kan forventes i fortsettelsen av denne studien. Behovet forutsetter at større møterom, kantine, treningsrom mm blir en del av felleslokalene på Albertmyra.

Felles lokaler. Felles lokaler til publikumsmottak, konferanselokaler, kjøkken og kantine, fysisk trening samt tekniske driftsrom utgjør 1961 kvm. Med «konferanselokaler» menes her flerbrukslokaler som auditorium, møterom og fleksible kontorposisjoner som etatene kan brukes enkeltvis eller til felles arbeidsprosesser. Forskere og eksterne ressurser kan også bruke dette felles området. Felles lokaler er vesentlige virkemidler for Albertmyra II som et strategisk lokaliseringsvalg.

Treningsfelt. Etatene har behov for et utendørs treningsfelt på 1000 kvm. Dette må ha hard overflate (betong eller asfalt) og være tilgjengelig hele året.

<sup>5</sup> Nybyen-begrepet kommer fra utviklingsprosjektet Ny By Ny Flyplass. Det innebærer at byggingen av en ny flyplass i Bodø vil frigjøre store og sentrumsnære arealer som står helt sentralt i Bodø kommunes areal- og samfunnsplanlegging.

<sup>6</sup> DSB Rapport: Framtidens Sivilforsvar DSBs anbefaling til ny organisering og sivile beskyttelsestiltak. Desember 2017.

Kjøretøy og garasjering. Tjenestekjøretøy skal parkeres i garasjer. Etatene har til sammen ca 70 kjøretøy av forskjellige størrelser. Minst to tunge vogntog inngår i tallet. Det samme gjør et betydelig antall tilhengere med spesialutstyr. Behovet for garasjeplasser er innkalkulert i etatenes behov ovenfor. Sivilforsvarets kjøretøy skal parkeres inne på lageret.

Parkering og kollektivtrafikk. Albertmyra II tilrettelegges med parkeringsplasser for ca 200 personbiler for ansatte og besøkende, samt en overbygd sykkelstall. Det legges til rette for lading av elbiler og elsykler. To bussholdeplasser for kollektivreisende til/fra Albertmyra etableres på Gamle Riksvei.

Antall ansatte. Albertmyra II blir arbeidssted for ca 400 ansatte fra fire forskjellige etater. Tallet inkluderer de som tjenestegjør på stedet i dag.

Totalt areal. Bruttoareal (BTA) for dagens Albertmyra er 6.732,5. Albertmyra II BTA samlet for alle etater og brukere vil bli ca 25.000 kvm. *Tallet sjekkes med arkitekt januar 2019.*

Albertmyra må dekke brukeretatenes behov i et 2060-perspektiv, minimum. Langsiktighet må veie tungt fordi Albertmyra II gjelder spesialisert og kostnadskreven infrastruktur. Etatene må ha noe utvidelses- og utviklingspotensial innenfor tomteressursene. Av samme årsak har denne studien avstått fra å vurdere flere instanser til Albertmyra II som permanente brukeretater og leietakere.

Vurderinger vedrørende tredjeparts samvirkepartnere  
Studien har gjennomgående vektlagt hvordan man kan legge til rette for samvirke og delaktighet i arbeidsprosesser også for etater, instanser, bedrifter og frivillige organisasjoner som ikke skal ha permanent tilstedeværelse på Albertmyra. Ansvar innen samfunnsikkerhet og totalforsvar innebærer kontakt og koordinering med et høyt antall offentlige og private aktører. Infrastrukturen må tilpasses sektorovergrepene arbeidsprosesser for alle relevante aktører innen sikkerhets- og beredskapsutviklingen i Nordland. Dette er lagt til grunn for størrelsen av lokalene som omtales som «felles» ovenfor.

## NY TEKNOLOGI – DIGITALISERING SOM EN FREMHERSKENDE MULIGHET

Intensjonsavtalen påla prosjektgruppen å vurdere Albertmyra II i lys av ny teknologi. Den mest fremtredende og relevante teknologiske utviklingen er innenfor digitalisering. Digitaliseringen av tjenester vil påvirke mange av arbeidsprosessene innenfor framtidens operative samvirke. Albertmyra II må forberedes på at det kommer nye metoder og konsepter for kommunikasjon mellom etater, internt i etater, mellom nivåene taktisk, operasjonelt og strategisk. Etatene vil gradvis, innenfor rammen av datasikkerhetslovgivningen, evne å innhente og bearbeide informasjon fra et stadig økende antall kilder. Digital behandling av informasjon fra et voksende antall sensorer vil forsterke etatenes felles situasjonsforståelse. Framtidsrettede konsepter som kunstig intelligens og maskinlæring vil få en større plass i tjenesten ved Albertmyra, som for andre samfunnstjenester. Forvaltningstjenester som i dag krever publikums fysisk oppmøte, kan løses på annet vis i fremtiden.

Disse utviklingene vil ha følgende konsekvenser for etatene innenfor Albertmyra II-samarbeidet.

- Evnen til å bearbeide store mengder informasjon kan på sikt overflødiggjøre enkelte typer stillinger, og aktualisere ny og annerledes kompetanse.
- Avhengighet av digitale tjenester øker. EKOM-kapasiteten må være stor, fysisk robust og integritetsmessig veldig sikker.
- Infrastruktur som kontorer, konferanserom og andre lokaler kan ikke skreddersys for kortsiktige behov. De må bygges for fleksibilitet og kontinuerlig endring.
- Samvirke og samhandling på digitale plattformer må adresseres parallelt med fysisk samlokalisering.

Etatene innenfor Albertmyra II vil ha forskjellige behov og tilnærminger til ny teknologi. Eksemplet nedenfor redegjør for politiets strategier. Trygghet i det digitale rom er en del av politiets virksomhetsstrategi fram mot år 2025.

## Om Fylkesmannens ansvar innen samordning

Fylkesmannen er regjeringens og statens øverste representant i fylket. Fylkesmannen har også et regionalt samordningsansvar ved håndtering av uønskede hendelser. Fylkesmannen skal på regionalt nivå samordne den sivile krisehåndteringen, mellom sivile og militære myndigheter, for å sikre optimale løsninger i samarbeid med berørte aktører, og i samsvar med instruks, retningslinjer og lover. Når uønskede hendelser er varslet eller har oppstått, skal fylkesmannen og berørte politimestere umiddelbart etablere gjensidig kontakt for å vurdere situasjonen.

Kilder: Meld. St. 13 (2015-2016) Politiets rolle i den nasjonale kriseledelsen, samt Instruks for fylkesmannens og Sysselmannen på Svalbards arbeid med samfunnsikkerhet, beredskap og krisehåndtering, datert 23. juni 2015.

## EKSEMPEL: POLITIET OG DIGITALISERING

Politiet har satt «trygghet i det digitale rom» på dagorden i sin etatsinterne utvikling. Digitalisering handler om å benytte teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. For å løse samfunnsoppdraget i en mer utfordrende verden må politiet utnytte teknologi bedre enn i dag. Hovedfunn fra politiet egne analyser viser at kriminaliteten blir mer kompleks og dynamisk:

- Kriminaliteten blir mer grenseoverskridende og begås av organiserte kriminelle grupperinger
- Trusselbildet er dynamisk og påvirkes i større grad av internasjonale forhold
- Tilstømning av asylsøkere og andre migranter kan skape kriminalitetsutfordringer, på kort og lang sikt
- Kriminelle er innovatører i å ta i bruk ny teknologi og vil kunne utføre kriminalitet som er vanskeligere å avdekke og etterforske

### Publikums forventninger til politiet er økende:

- Publikum har større forventninger til digital kommunikasjon og samhandling med politiet
- Publikums tillit til politiet avhenger av politiets evne og effektivitet til å respondere på nye former for kriminalitet

### Rask teknologisk utvikling gir helt nye muligheter:

- Teknologitvilling gir muligheter for mer kunnskapsbasert, mobil og effektiv oppgaveløsning
- Politiet i andre land har begynt å ta i bruk teknologi på innovative måter for å løse politioppgaver på en mer effektiv måte
- Organisasjoner endrer tilnærmingen til IKT, med tyngre involvering av brukerne for å sikre mer effektiv og verdiskapende IKT-utvikling

### Økende digitalisering gir helt nye utfordringer:

- Nye former for kriminalitet oppstår i kjølvannet av den teknologiske utviklingen
- Digitaliseringen av samfunnet åpner opp for nye sårbarheter som ikke er direkte knyttet til kriminelle handlinger
- Digitaliseringen fører til større datamengder og nye krav til etterforskningsmetoder, prosesser, organisering og kompetanse

Det betyr at fremtidens politi må utnytte teknologi og tilby helhetlige tjenester der innbyggerne og kriminaliteten er. Målsettingen er at digitalisering skal gi merkbare effekter for politiets brukere. Dette omfatter innbyggere og virksomheter, medarbeideren og samhandleren. For å oppnå dette har politiet tre satsingsområder.

- Brukeren i sentrum
- Kvalitet i oppgaveløsningen
- Effektiv virksomhet

Konsekvensen av digitaliseringsstrategien krever at politiet jobber på tvers av sektorer for å integrere IKT-løsninger som gjør det enklere for innbyggere og virksomheter å komme i kontakt. Etaten må investere i digitale arbeidsflater med en IKT infrastruktur som understøtter muligheten for å forebygge og bekjempe IKT kriminalitet, komme i kontakt med innbyggerne og samhandle med andre beredskapsaktører.

Det skal være enkelt for innbyggeren og virksomheten å komme i kontakt med politiet, enten det er for å bidra med tips i en kriminalsak, anmelde et forhold eller innhente en tillatelse. Brukervennlige digitale løsninger vil være det naturlige startstedet for innbyggernes møte med politiet i saker som ikke er tidskritiske, og kun noen få har behov for å oppsøke en politistasjon eller å ta kontakt per telefon. Innbyggere og virksomheter setter pris på at politiet er lett tilgjengelige når og der hvor de ønsker det.

Medarbeideren skal utføre sine oppgaver på stedet og i sanntid. Digitale tjenester og relevant informasjon skal være tilgjengelig på mobile enheter. Samhandlingen med kolleger, innbyggere og samarbeidspartnere foregår i stor grad på digitale flater. Enkle oppgaver som før måtte gjøres manuelt skal automatiseres, slik at tiden kan brukes på de oppgavene som krever skjønn.

Samhandleren skal bistå effektivt i politiets oppgaveløsning takket være enkel tilgang på relevant informasjon. Samhandlingsoppgaver som før måtte utføres manuelt skal automatiseres, og mer komplekse oppgaver løses i samarbeid med utgangspunkt i felles digitale løsninger.

Visuelt kan digitaliseringsstrategien illustreres som vist i figuren.

## EKSEMPLER – HELSE OG DIGITALISERING

Publikums forventninger til å kunne ta kontakt med 113 via andre kanaler enn telefon er økende. I dag er AMK Bodø nasjonalt svar sted for NødSMS. Dette er et tilbud til alle som er døv, hørsels-hemmede eller talehemmet om å kontakte 113 direkte via SMS. Nordland Politidistrikt og Salten Brann har samme nasjonale funksjon for numrene 112 og 110. En naturlig utvikling av dette vil være at alle i befolkningen får den samme muligheten til å kontakte nødmeldesentralene via SMS. Forventningene til å kunne kontakte 113 via sosiale media er også økende, og muligheten for dette må også tilrettelegges.

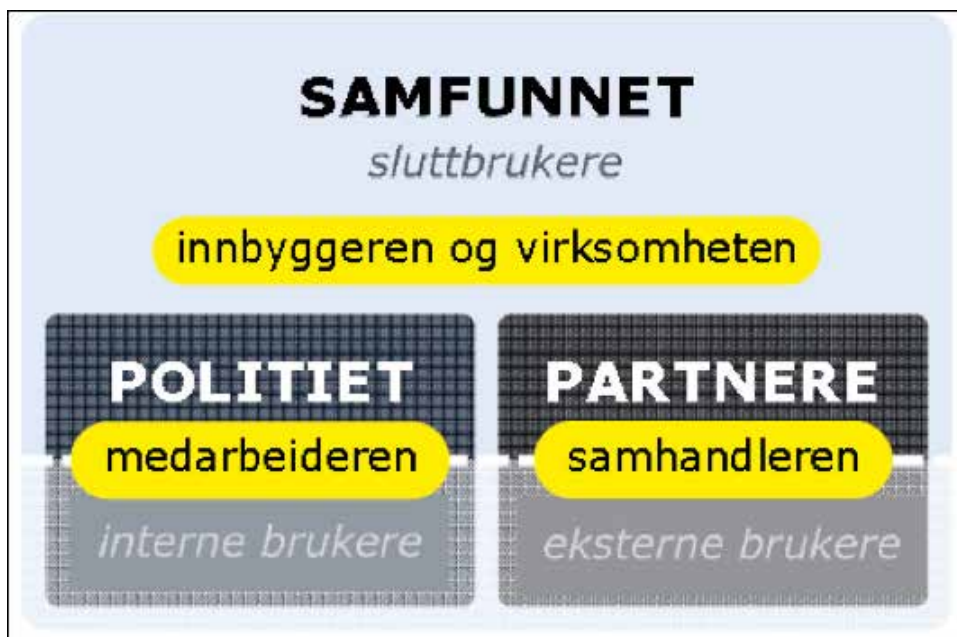
### Digital medisinsk støtte på skadested:

- Toveis dataoverføring mellom skadested og operasjonelt personell.
- Deling av data i samvirkehendelser, også i bilder internt og mellom etater.
- Robust mobilt helsenett planlegges nasjonalt og vil kunne gi ambulansetjenesten en større kapasitet innen datakommunikasjon. Det kan åpne for levende bilder fra skadested til nødsentraler under pågående aksjoner

Alle nødetatene har behov for gode ferdigheter innen medisinsk førstehjelp på skadested. Helsepersonell har disse ferdighetene i sin grunnkompetanse, men det er langt fra sikkert at disse er først på skadestedet. Det er heller ikke gitt at ambulanspersonell har tilstrekkelige ferdigheter på alle nødvendige områder innen skader og medisin. Her vil innførsel av Elektronisk ambulansjournal være et støtteverktøy for ambulanspersonellet slik at råd for behandling vil kunne gis på mobilt nettbrett.

I et høyst desentralisert og værpåvirket Nordland kan ventetiden før pre-hospital ekspertise ankommer skadested, bli lang. I tillegg er mange funksjoner regionale. Ekspertisen kan være langt unna selve hendelsen. Primærøppgavene til AMK- sentralen er mottak og håndtering av nødtelefon 113 fra publikum, gi profesjonell veiledning, fastsette hastegrad og iverksette utrykning og koordinering av ressurser og innsats. AMK er forutsatt å gi faglig veiledning til alle som skal yte førstehjelp i påvente av akuttmedisinsk personell. Ved å utruste ambulanser, politibiler og brannbiler med en pakke med kommunikasjonsutstyr, kameraer og andre sensorer, kan avstanden mellom pasient og tung ekspertise reduseres. Helsepersonell kan derigjennom innhente sikrere informasjon om pasienten og ulykken, og veilede personell på skadested på en mer effektiv måte.





#### ETATENES INTEGRITET OG INTERNE SIKKERHETSBEHOV

Etatene som vurderer en plass i Albertmyra II, skal fortsette som selvstendige etater med samme organisatoriske tilhørighet, styring, oppdrag og fullmakter som før. Det er nødvendig med skjerming og sikkerhet etatene imellom. Både politiet og sivilforsvaret må kunne håndtere gradert informasjon. I tillegg har spesielt politiet og helse et behov for å skjermes brukere. Politiets rolle i samfunnet tilsier at etaten etterforsker og straffefølger institusjoner og enkeltpersoner, uavhengig av hvilken etat de tilhører. For Albertmyra II innebærer de interne sikkerhetsbehovene:

- Hver etat vil ha sitt avgrensede areal som etaten selv råder over og regulerer adgang for.
- Noe økt kompleksitet med hensyn til anleggets sikkerhet mot ytre og interne trusler. I tillegg til en ytre, felles sikkerhetsbarriere, må det etableres noen indre sikkerhetsbarrierer.
- Samarbeidet om lokale IKT løsninger begrenses av etatenes sikkerhetsbestemmelser.

Se for øvrig rapportens kapittel om sikkerhet.

#### ÅPENHET

Etatene på Albertmyra må kunne motta både publikum, besøk, samarbeidspartnere og media. Spesielt politiet har mange daglige møter med folk flest i forbindelse med forvaltningssaker, anmeldelser, avhør osv. Albertmyra-etatenes rolle i samfunnet tilsier at stedet må ha en publikumsvennlig adkomst- og mottaksløsning.

#### TRINNVIS UTVIKLING 2019 - 2025

Det er mulig å gjennomføre en trinnvis utvikling av Albertmyra II. Nytt lager for Sivilforsvaret og Salten IUA er sannsynlige kandidater til et første byggetrinn fordi dagens lagersituasjon er utilfredsstillende. Nytt politihus bør ferdigstilles innen utgangen av 2025. Det nye politihuset bør bygges samtidig med nye felleslokaler. Ambulansestasjon og Nordlandssykehusets kontor plass samt nye kontorer for sivilforsvaret, kan enten inngå i første byggetrinn, utgjøre egne trinn eller realiseres samtidig med nytt politihus. Forutsetningen for en trinnvis utvikling er at en helhetlig plan for videreutvikling av infrastrukturen foreligger før byggearbeid starter.



# Sannsynlige synergieffekter

## GENERELT OM SYNERGIEFFEKTER

Mulighetsstudien har undersøkt og systematisert mulige synergieffekter forbundet ved Albertmyra II. Oversikten nedenfor gjelder både selve etableringsprosessen og framtidig drift av et ferdig utviklet anlegg. Synergieffektene er Albertmyra IIs sannsynlige gevinster – merverdien som etatene og samfunnet kan tilføres gjennom ytterligere samlokalisering.

Ikke alle synergieffektene i oversikten nedenfor er unike for Albertmyra II. Etatene kan oppnå synergieffekter også gjennom andre strategier og virkemidler enn fysisk samlokalisering. Men, fysisk samlokalisering medfører nærhet som igjen forenkler samarbeid og fremmer innovasjon. Det innebærer at enkelte effekter kan forsterkes gjennom samlokalisering, sammenlignet med om tjenesten gjennomføres distribuert fra forskjellige steder i Bodø.

## ALBERTMYRA IIS UTVIDEDE, SEKTOROVERGRIPENDE PERSPEKTIV

Tilretteleggingen på Albertmyra gjelder flere enn etatene som skal lokaliseres permanent der. Albertmyra II skal gi rom for forbedret/videreutviklet samvirke med Forsvaret, Fylkesmannen i Nordland, Hovedredningssentralen i Nord-Norge, Statens Vegvesen, Avinor, Kystverket, Bane Nord, Statens strålevern, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, kommuner, frivillige organisasjoner, industrivern, næringslivet, arrangører (listen er ikke uttømmende) uten at disse har fast plass ved Albertmyra II.

Synergieffektene som er identifisert, må med andre ord sees i lys av at Albertmyra II skal bidra til et forenklet samarbeid også med eksterne aktører, i og utenfor Nordland.



## Meld. St. 13 (2015-2016) Politiets rolle i den nasjonale kriseledelsen

Samvirkeprinsippet stiller krav til at myndighet, virksomhet eller etat har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering. For å sikre best mulig utnyttelse av ressurser på tvers av sektorer, er det behov for samarbeid på tvers av ansvarsområder.

Erfaringer fra en rekke hendelser og øvelser har vist betydningen av at alle aktører må samvirke for at kriser skal håndteres best mulig. Samvirkeprinsippet er særlig tydelig i organiseringen av norsk redningstjeneste, der tjenesten er organisert som et samvirke mellom offentlige, frivillige og private aktører og frivillige organisasjoner under ledelse av to hovedredningssentraler (HRS) og underlagte lokale redningssentraler (LRS).

Samvirkeprinsippet innebærer ikke noen endringer i de grunnleggende ansvarsforholdene, men understreker behovet for at alle virksomheter og nivåer har et aktivt og bevisst forhold til gjensidige avhengigheter og hvilke aktører det vil være nødvendig å samhandle med, både når det gjelder forebyggende arbeid og i beredskapssituasjoner.

Albertmyra II tilrettelegges for at samvirke og alminnelig samarbeid med tredjepartene vil omfatte forebygging, risikoanalyser, planlegging, øvelser, aksjoner, evalueringer, undervisning, arrangementer samt forskning og utvikling.

## Albertmyra II og prinsippene for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap

Samvirke kommer naturlig i fokus i et samlokaliseringssprosjekt som Albertmyra II. Samvirkeprinsippet ble introdusert i Meld.St.29 (2011-2012) Samfunnssikkerhet etter terrorangrepene 22. juli 2011 og Gjørv-kommisjons rapport (NOU 2012:14). Samvirkeprinsippet har vært det bærende prinsippet i norsk redningstjeneste i flere ti-år. Det er ikke mulig å forstå, behandle og etterleve samvirkeprinsippet på en helhetlig måte, uten å sette det i kontekst sammen med de øvrige tre prinsippene. Albertmyra II legger til grunn en utvikling som skal understøtte etterlevelse av alle de overordnede prinsippene som ligger til grunn for alt samfunnssikkerhetsarbeidet i Norge.

**Ansvarsprinsippet** innebærer at departementer, direktorater og andre statlige etater, kommuner og fylkeskommuner har ansvar for samfunnssikkerhet innen sine områder. Statsrådets konstitusjonelle ansvar og ansvarsprinsippet står ikke i veien for hensiktsmessig samordning. De fleste kriser eller større, alvorlige ulykker og hendelser vil kreve samvirke og samarbeid.

**Likhetsprinsippet** er et utgangspunkt og må avveies mot behovene som oppstår, spesielt under større hendelser. Prinsippet skal ikke være til hinder for at organisasjoner som har behov for det, etablerer og

øver en egen, forsterket kriseorganisasjon. Dette gjelder spesielt for å håndtere store og komplekse kriser der den daglige organisasjonen, og de ressursene den rår over, ikke er tilstrekkelig.

**Nærhetsprinsippet** innebærer at kriser skal håndteres på lavest mulig nivå organisatorisk og geografisk, men det kan for visse type kriser bety sentralt myndighetsnivå, da krisehåndteringen kan kreve spesiell fagkompetanse og beslutninger som må tas på sentralt nivå. Slik krisehåndtering vil kreve at også beredskapsaktører regionalt og lokalt må iverksette tiltak. Et eksempel er sikkerhetspolitiske kriser og væpnet konflikt. Dette tilsier overordnet styring og koordinering fra sentralt myndighetsnivå. Nærhetsprinsippet skal ikke hindre at aktørene anmoder om hjelp og støtte.

**Samvirkeprinsippet** betyr å utvikle gode former for samarbeid med de aktørene det er nødvendig å samarbeide med, avklare og ta hensyn til avhengigheter, og se ressursene som helhet. Felles beredskapsforberedelser i form av planer, trening, øvelser, evaluering og læring står helt sentralt. Alle aktører har et selvstendig ansvar for å sikre et optimalt samvirke, koordinering og samarbeid med relevante aktører.

Kilde: Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet (samfunnssikkerhetsinstruksen)

## Den norske totalforsvarsmodellen og Albertmyra II

Totalforsvaret er en institusjonalisert konsept i Norge. Albertmyra II vil bli en viktig del av totalforsvaret på regionalt nivå i Nordland. Totalforsvarsordninger og -mekanismer omfatter støtteordninger, samhandlingsmekanismer og samordningsfora som reguleres gjennom lover, forskrifter, kongelige resolusjoner, instruksjoner og relevante avtaler innen totalforsvaret i militær og sivil sektor. Totalforsvarskonseptet gjelder både statssikkerhet og samfunnssikkerhet. Konseptets sektorovergripende natur innebærer i seg selv en samvirkeutfordring i hele samfunnssikkerhetskjeden. Forsvarsdepartementets og Justis- og beredskapsdepartementet felles rapport: Støtte og samarbeid - En beskrivelse av totalforsvaret i dag (8. mai 2018), Statsrådenes forord:

*Det er en klar arbeidsdeling med solide politiske og konstitusjonelle røtter for hva som er sivilt og militært ansvar. Regjeringen har det øverste ansvaret for å ivareta samfunnssikkerheten og statssikkerheten. Sivile myndigheter og aktører har ansvaret for å ivareta samfunnssikkerhet. Forsvaret har som primær oppgave å hevde Norges suverenitet og norske suverene rettigheter samt forsvare landet mot ytre angrep, det vil si ivareta statssikkerhet. Sivil og militær beredskap og krisehåndtering er imidlertid gjensidig avhengig av hverandre, og et løpende samarbeid er derfor nødvendig. Sivilt-militært samarbeid er også viktig for å utnytte samfunnets samlede ressurser best mulig og dermed bidra til god samfunnsøkonomi.*

Infrastrukturen på Albertmyra skal uansett utvikles i samsvar med de behov som gjelder for sivile beredskapsinstansers samhandling og samvirke med Forsvaret. Forsvaret skal ikke ha permanent tilstedeværelse ved Albertmyra II.

## INDELING AV SYNERGIEFFEKTER VED ALBERTMYRA II I KATEGORIER

Etter en innledende kartlegging har studien systematisert synergieffektene og plassert de i fem kategorier som ansees unike i forhold til hverandre.

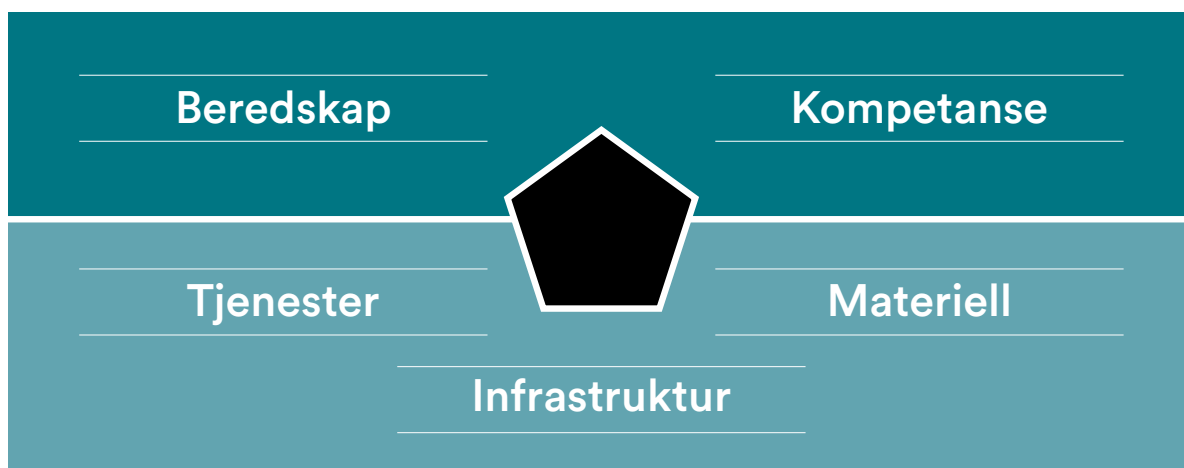
- Infrastruktur (bygg og anlegg, herunder utomhus arealer, installasjoner etc).
- Tjenester (drift i hele spekteret mellom normalsituasjon og en stor krisesituasjon).
- Materiell (som to eller flere etater kan bruke fordi etatene er samlokalisert).
- Kompetanse (kunnskap, utdanning, kultur, trening, øving, FoU).
- Beredskap (forebygging, planverk, varsling, koordinering av aksjoner, evaluering etc).

Disse fem kategoriene ble fordelt på to hovedkategorier. Den ene hovedkategorien er av typisk kvantitativ karakter og inneholder synergieffekter innenfor fysiske størrelser og målbare størrelser. Disse er infrastruktur, tjenester og materiell. De utgjør grunninvesteringene som er nødvendig for å etablere Albertmyra II. Investe-

ringene og driften kan bli mer kostnadseffektiv ved at brukeretatene tar ut disse synergieffektene. Men, høye ambisjoner om spesielt tilpassede fellesarealer og mer avanserte tjenester og materielltyper må forventes å spise opp deler av den økonomiske gevinsten. Dette fordi samlokaliseringen også vil innebære generell fornying og reinvestering.

Infrastruktur, tjenester og materiell legger grunnlaget for å realisere effekter i den andre hovedkategorien, som består av kompetanse og beredskap. Disse to kvalitativt orienterte kategoriene utgjør samlokaliseringens endelige verdiskapning overfor samfunnet – sluttproduktene som til slutt øker tryggheten i Nordland. Målbarhet og måling av disse to kategoriene synergieffekter er en kompleks tematik, uten at de blir mindre viktige av den grunn. For eksempel kan høy kompetanse og beredskap være avgjørende i felles samvirkeprosess for å avverge at en potensiell situasjon får utvikle seg til en alvorlig hendelse eller krise. Gevinsten for samfunnet kan være liv og helse spart, uten at dette kan synliggjøres på samme måte som for de kvantitativt orienterte synergiene.

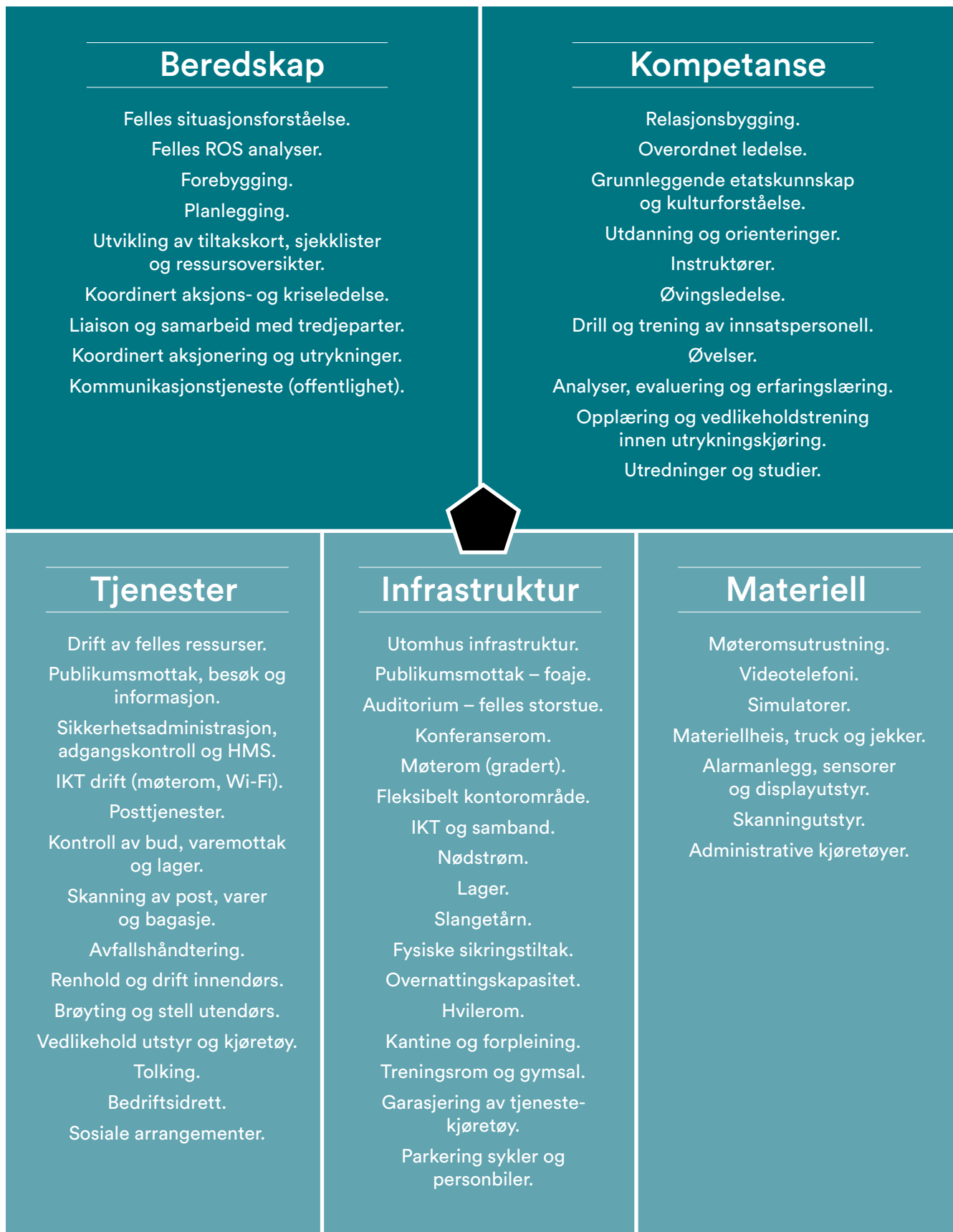
Studien har valgt å visualisere synergieffektene og sammenhengen mellom de i figuren nedenfor:



Modellfigur: Albertmyra II synergieffekter.

## SYNERGIEFFEKTTABELL:

Nedenfor listes alle de identifiserte synergieffektene i samsvar med inndelingen på forrige side.



## GENERELL VURDERING AV ALBERTMYRA II MULIGE SYNERGIEFFEKTER

Effektene i modellen og tabellen må leses som en oppstilling av muligheter. Den overordnede kausale sammenhengen i tabellen er «bottom-up». Dvs at samlokalisering innenfor felles infrastruktur også skaper muligheter innenfor tjenester og materiell. Disse tre kategoriene vil igjen legge grunnlaget for synergieffekter innenfor kompetanse og beredskap, som igjen er bredere og dypere enn om etatene hadde fortsatt å være distribuert.

Modellen og tabellen innebærer *ikke* en påstand om at økt kompetanse og beredskap er uoppnåelig uten fysisk samlokalisering. Samlokaliseringen medfører en generelt forsterket sannsynlighet for at synergieffekter innenfor kompetanse og beredskap oppstår fordi vilkårene for samhandling blir så gode. Nærhet er med andre ord et fremmede, men ikke absolutt premiss. Etatene har i dag et omfattende samarbeid seg i mellom, og med andre beredskapsorganisasjoner, uten å være på samme adresse. Samlokalisering innenfor Albertmyra vil øke nærkontakten mellom toppledere, mellomledere, eksperter og operatører. Under de rette organisasjons- og kommunikasjons-messige omstendighetene vil nærkontakten medføre at faglige synergieffekter og innovasjoner oppstår. Etatene i denne samlokaliseringsprosessen er likeverdige i intensjonsavtalen. Men, politiet må likevel forventes å være i en viss særstilling i denne samlokaliseringsprosessen:

- Politiet er større enn de andre etatene hva angår antall ansatte på Albertmyra II.
- Politiet har et veldig sammensatt behov for spesiell infrastruktur.
- En del fellesressurser, for eksempel et stort samvirkesenter, kan bare realiseres hvis nytt politihus legges til Albertmyra. De øvrige aktørene er samlet sett for små til holde seg med så omfattende ressurser.
- Politiet har en ledende rolle i alminnelig aksjonsledelse og krisehåndtering, jfr. politilovens § 27.
- Politiet har de største sikkerhetskravene.
- Politiarbeid medfører mye direktekontakt med publikum, herunder møter på tjenestested i større grad enn de andre etatene.

Enkelte av synergieffektene gjelder også Albertmyra i dag. Det gjelder for eksempel «felles situasjonsforståelse» som er et anerkjent premiss for vellykket samhandling. Nødmeldesentraler er typisk opptatt av å etablere og opprettholde felles situasjonsforståelse i løpet av aksjoner. Enkeltansatte ved dagens Albertmyra bekrefter i samtaler med prosjektgruppen at SAMLOK Nord har medført betydelige synergieffekter. Kontakten mellom operatørene fra de forskjellige etatene medfører også ideer og forslag om samarbeid utover nødmeldesentralenes kjerneansvar. Synergieffektene i hovedkategoriene er delvis gjensidig avhengige av hverandre, og kan i noen grad også virke gjensidig forsterkende på hverandre.

## SPESIELT OM MULIGE ØKONOMISKE SYNERGIEFFEKTER I FORBINDELSE MED ALBERTMYRA II

Infrastruktur og tomtekostnader. En sammenfatning av enkeltetatens behov og muligheter for felles bruk av innendørs arealer, viser at ca 1.980 kvm (netto) kan anvendes felles. I tillegg kan ca 600 kvm, som i dag er etatsspesifikke arealer for Salten Brann IKS, endres til felles areal. En slik endring vil kreve mindre justeringer av bygningsmassen. Totalt innendørs felles areal, utenom lageret for Sivilforsvarets og Salten IUAs materiell, vil dermed omfatte ca 2.580 kvm. Dette utgjør et godt potensial for økonomiske synergier.

Nødmeldesentralene er ikke å regne som fellesarealer, og er ikke en del av de nevnte 2.580 kvm.

Utendørs infrastruktur som adkomst, parkering, grøntarealer, områdebelysning og sikkerhetsinnretninger vil gi økonomiske synergieffekter sammenlignet med om etatene fortsetter distribuert.

I øyeblikket foreligger det ikke et grunnlag for å tallfeste de økonomiske synergiene forbundet med et fellesskap i infrastrukturen på Albertmyra. Etatene kan uansett se fram til økonomiske fordeler med hensyn til etablering og drift av infrastrukturen. Kalkyler over disse synergieffektene kan utføres når:

- Politiets endelige behov er nærmere stadfestet.
- Bygg- og anleggskostnadene er utredet, i form av et grovt estimat.
- Eierskapsmodell(er) er bestemt.
- Et rammeverk for fordelingsnøkler og avtaleregimer foreligger.

Tjenester. Synergieffektene kan forventes å bli betydelige ved at færre årsverk og leverandøravtaler skal til for å gjennomføre tjenestene i tabellen ovenfor. Gevinstene kan realiseres årlig i anleggets sannsynlige levetid, og frigjøre ressurser til andre formål.

Materiell. Synergieffekter kan forventes. En generell vurdering er at gevinster forbundet med materiell vil bli mindre enn for tjenester fordi etatene har mye etatsspesifikt materiell som ikke kan standardiseres på tvers av etatene.

Konklusjon. Albertmyra II kan forventes å gi betydelige økonomiske synergieffekter. Det gjelder både etableringen av anlegget Albertmyra II, og driften i hele den sannsynlige levetiden. Det er ikke mulig å tallfeste økonomiske synergieffekter på en forsvarlig måte i en innledende mulighetsstudie som denne. Fortsatte undersøkelser om eierskapsmodell og et kostnadsestimat for det nye anlegget må foreligge før tallene kan utredes. Økonomiske synergieffekter forutsetter at avtaleregimer etableres.

## GEVINSTREALISERING OG SANNSYNLIGE UTFALL

Tabellen nedenfor viser mulige, teoretiske utfall av samlokaliseringen på Albertmyra.

Samskapende	Forbilde innen innovasjon og faglig videreutvikling.
Effektiverende	Nordland blir gradvis tryggere.
Nøytral	Fredelig sameksistens på samme adresse.
Negativ	Ressurskonflikter og friksjon.

Tabell: Teoretiske utfall av samlokalisering – egenutviklet tabell <sup>7</sup>.

Alle synergifremmende tiltak vil ikke bli like vellykkede med en gang - de vil ha forskjellig modningstid. En realitetsorientert tilnærming til samlokalisering innebærer at den må forventes å gi også noen negative utfall fordi:

- Den organisasjonsfaglige og mellommenneskelige dimensjonen av samlokalisering forbindes med naturlig uforutsigbarhet.
- Ressurskamp og maktkamp kan aldri utelukkes helt. De kan være så destruktive i seg selv at de kan redusere den sannsynlige merverdien av en samlokalisering.
- Overordnede myndigheter kan lansere konkurrerende hensyn.

Den realitetsorienterte tilnærmingen innebærer at de sannsynlige synergieffektene og gevinstrealiseringen må behandles systematisk. Albertmyra II har meget gode forutsetninger for å havne innenfor utfallene «effektiverende» og «samskapende». Aktørene har solid, felles erfaring med SAMLOK Nord og en iboende forståelse av hvilke vilkår som fremmer samarbeid og samskaping. Samtidig må etatene med samme grundighet og kontinuerlig adressere uønskede vilkår som kan redusere verdien av samlokaliseringen.

Se også kapittelet om innovasjon i forbindelse med selve utviklingsprosessen.

<sup>7</sup> Prosjektgruppen har ikke funnet modeller for alternative utfall av samlokalisering i annen dokumentasjon.



# Samarbeid med utdanningsinstitusjoner

## INNLEDNING

Sikkerhet og beredskap er et fagområde med solid forankring og støtte i akademia. Flere norske universiteter leverer studier, forskning og utviklingsprosjekter som er relevante for forsvar, politi, sivilforsvar, helsevesenet, brann og redning etc. Medvirkning fra akademia er nødvendig for en kunnskapsbasert videreutvikling av offentlige tjenestefunksjoner innen sikkerhet og beredskap.

## NORD UNIVERSITET

Samarbeidet mellom Albertmyra II og Nord universitet innen sikkerhet og beredskap tenkes innrettet til fordel for hele Nordland, alle sektorer. Ved hjelp av digital teknikk (for eksempel strøm-tjenester), infrastrukturen på Albertmyra II og universitetets fasiliteter kan et høyt antall fagfolk og studenter i hele fylket nås, om nødvendig samtidig. Terskelen for å begynne på deltidsutdanning, påbygging og annen faglig utvikling senkes samtidig som kostnader reduseres.

Nord universitet er en stor leverandør av studiepoeng og universitetsgrader til nødetatene, Forsvaret samt samfunnssikkerhet og beredskap generelt. Bachelor i pre-hospitale tjenester og et masterstudium innen sikkerhet og beredskap er eksempler på universitetsstudier som er i kjernen av tjenesten ved Albertmyra. Etatene tar fordel også av studier innen forvaltning, ledelse, økonomi, samfunnsvitenskap, organisasjonsfag samt innovasjon og entreprenørskap.

Nord universitet nyåpnede laboratorium for sikkerhets- og beredskapsfunksjoner, NORDLAB, har et potensial for samarbeid med Albertmyra II om simulertjenester. NORDLAB har utrykningssimulator og teknisk funksjonalitet til å øve eller spille mot nødmeldesentralene og andre operative ledelsesledd. Laboratoriet egner seg meget godt til bordspill, dataassisterte øvelser, øvingsledelse, analyse- og evalueringsformål og andre lærings- og utviklingsroller. Infrastrukturen i NORDLAB kan også benyttes innen sivil-militært samarbeid, herunder Forsvarets bistand til politiet. NORDLAB kan settes opp med alt fra øvingskontrollører, evaluatore, team for følgeforskning samt observatører. NORDLABs utvikling i retning mot et nav innen faglig nettverksbygging er i gang.

Som sannsynligvis eneste universitet i verden, har Nord universitet fått nasjonal tillit som arrangør av samvirkeøvelser med aktører fra et bredt register av regionale og statlige operative kapasiteter. Den årlige kriseøvelsen «Øvelse Nord» omfatter nødetatene, forsvaret, sivilforsvaret, samferdselsinstanser, Hovedredningssentralen for

Nord-Norge, kommuner, næringslivet og en lang rekke andre institusjoner. Ved siden av operasjoner på land, i luften og til sjøs, omfatter også øvelsen et todagers seminar og et besøksprogram for nasjonale eksperter. Øvelse Nord har eksistert siden før årtusenskiftet og inngår i formelle, nasjonale øvingsprogrammer.

Nord universitet eier og driver det internasjonale utviklingsprosjektet Maritime Preparedness and International Partnership in the High North (MARPART) og holder seg med en bred nasjonal og internasjonal kontaktflate innen sikkerhet og beredskap. Den geografiske nærheten mellom campus på Mørkved og sikkerhets- og beredskapsinstitusjonene i Bodø, har over tid skapt et både bredt og dypt samarbeid mellom akademia og utøvende etater. Nord universitet har allerede flere samarbeidsavtaler med sikkerhets- og beredskapsstatene i Nordland, samt partnerskap med flere fagskoler.

Kartlagte muligheter for videreutviklet samarbeid innenfor Albertmyra II er:

- Kombinasjonen fysisk nærhet mellom Nord universitet og Albertmyra II og et samarbeid innen simulering, er en mulighet for fagetatene innen sikkerhet og beredskap.
- Forskning og utvikling innen sikkerhet og beredskap.
- Tilføre fagpersoner innen sikkerhet og beredskap kunnskap om innovasjon, utviklingsutvikling og ny teknologi.
- Utvikling av helt nye studier, skreddersydd etter samfunnets behov.
- Samarbeid om påbygging hos ansatte for at disse skal kunne starte på høyere utdanningsløp.
- Samarbeid om veiledning av studenters faglige oppgaver, for eksempel masteroppgaver.
- Forelesninger ved universitet og faglige foredrag på Albertmyra.
- Trekantsamarbeid mellom fagskoler, akademia og aktuell etat om lærekrefter, veiledning, kurs, seminarer, trening og øving samt erfaringslæring.
- Samarbeid mellom kommunene og nødetatene om velferdsteknologi.
- Hospiteringsordninger.
- Faglig samarbeid med kommunene i Nordland om forebygging.
- Nord universitet kan utgjøre en faglig kjerne i et felles nettverk ved Albertmyra II for forskning, innovasjon og utvikling<sup>8</sup>.
- Utveksle kunnskap og erfaringer med andre distrikter, regioner og utdanningsinstitusjoner.

<sup>8</sup> Et slikt nettverk behøver nødvendigvis ikke å bestå av flere og nye stillinger. Det kan bygges opp rundt eksisterende utviklingsressurser fra flere etater, med høyere grad av sektorovergripende, faglig aktivitet. Kontorfelleskap i fellesarealene kan forsterke samvirkeegenskapene i et slikt nettverk.





---

### **EKSEMPLER - NYE FAGLIGE UTVIKLINGER I KRYSNINGSPUNKTET MELLOM FAGMILJØENE VED ALBERTMYRA II OG NORD UNIVERSITET**

*Nord universitet kan, i samarbeid med Albertmyra, Forsvaret og andre aktører, utvikle et akademisk rammeverk for øving og trening. Planleggere av NATO, EU og nasjonale øvelser kan få en akademisk samarbeidspartner i universitet. Albertmyra II kan bli en del av en slik utvikling. Øvelser som Barents Rescue 2022<sup>9</sup> kan brukes for å konkretisere samarbeidet.*

*Sikkerhets- og beredskapsfaglig utvikling innen skred og ras aktualiseres gjennom det generelle risikobildet i Nordland. Den geologiske kompetansen for skred og ras finnes ved Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Norges geologiske undersøkelser og andre instanser. Det er nødvendig å omsette og formidle kunnskapen innen skred og ras til håndgripelig kunnskap innen sikkerhet og beredskap for kommuner, fylkesmennene, samferdselssektoren, redningstjenesten og nødetatene.*

### **ANDRE UTDANNINGSINSTITUSJONER**

Både Politihøgskolens avdeling i Bodø, Nordlandsforskning, andre universiteter og institutter samt flere fagskoler og videregående skoler ansees som aktuelle samarbeidspartner for Albertmyra II. Albertmyra II tilrettelegges for at samvirke og alminnelig samarbeid med tredjepartene vil omfatte forebygging, risikoanalyser, planlegging, øvelser, aksjoner, evalueringer, undervisning, arrangementer samt forskning og utvikling.

<sup>9</sup> For informasjon om Barents Rescue øvelsene se <https://www.barentscooperation.org/en/Working-Groups/BEAC-Working-Groups/Rescue-Cooperation>.

# Innovasjon

## INNLEDNING

Albertmyra II som arbeidssted og møtested for kunnskapsrike fagpersoner, vil egne seg meget godt som en innovasjonsarena. Innovasjon har gode vilkår i grenseflaten mellom etater og institusjoner som er forskjellige, men som har fokus, ansvar og aktiviteter som er beslektede. En fysisk samlokalisering og en påfølgende høy faglig aktivitet, kan forventes å øke både uformell og formell kontakt mellom fagpersoner og ledere fra mange forskjellige hold.

Samlokalisering av offentlige beredskapsfunksjoner etter modell av Albertmyra II er en innovasjonsprosess i seg selv. Tilsvarende samlokalisering av beredskapssetater finnes ikke i Norge – aktørene i Nordland/Bodø bryter nytt land fordi en felles skapertrang allerede er til stede. Ambisjonen Albertmyra II fordrer nye metoder og løsninger både i planleggingsfasen og i driften.

Nedenfor beskrives fem innovasjoner som illustrerer Albertmyra II intensjoner innen innovasjon.

## INNOVASJON 1: HELHETLIG OG TEKNOLOGI-ASSISTERT MEDVIRKNINGSPROSESS (arbeidsprosess)

### Målsettinger:

- Forankre Albertmyra II hos ledere, samarbeidspartnere, brukere, folk og samfunn.
- Solid medvirkning fra de ansatte i samsvar med gjeldende Hovedavtale/Hovedtariffavtalen og Arbeidsmiljølovgivingen.
- Medvirkning fra alle typer sikkerhets- og beredskapsaktører.
- Sikre en god datafangst for fortsettelsen.
- Lavest mulige forvaltning, drift, vedlikehold og utviklings kostnader (FDVU) for hele anlegget.
- Kostnadseffektiv drift av de enkelte etatene.

### Virkemidler:

- Albertmyra II settes på sakskartet i berørte organisasjoner som en del av etatenes programmer innen «holdninger, kultur og ledelse».
- Involveringen innebærer informasjon, opplæring og høringsprosesser.
- Kombinere teknologier og metoder med involvering av målgrupper/interessenter.
- Møter og workshops i programmeringsfasen.
- Bygningsinformasjonsmodellering (BIM), Smart Construction med VR/hololensstøttet brukermedvirkning.
- 3D modellering.
- Arkitekturpsykologi etter modell av Bodø rådhus.
- Medvirkning fra hele Nordlands-samfunnet gjennom nettsted og kommunens BYLAB for de deler av anlegget som angår publikum.

### Kommentarer:

- Etatenes arbeidsprosesser må defineres og studeres.
- Kan forlenge utviklingsfasen.
- Sikkerhet må ivaretas (deler av romplanene kan sannsynligvis ikke offentliggjøres).



## INNOVASJON 2: REGIONALT SENTER (INFRA-STRUKTUR) FOR SAMVIRKE OG FOREBYGGING

### Målsettinger:

- Effektiv sektorovergripende koordinering og informasjonsdeling.
- Økt organisasjons- og prosesskunnskap på tvers av etater.
- Effektivisering av etatsovergrepene forebygging, planlegging, aksjonsledelse, krisehåndtering og evaluering.
- Team- og nettverksbygging på tvers av etater og organisasjoner, herunder frivillige organisasjoner.
- Trygt å arbeide med sikkerhet og beredskap.

### Virkemidler:

- Etablering av felleslokaler, jfr. infrastruktur, herunder også lokaler for bespisning, fysisk trening og annen uformell omgang på tvers av etater.
- Spesialrom for debrief og stressmestring (fargeanalyse, møblering, belysning, kommunikasjonsmuligheter mm).
- Digital kommunikasjon og visningsmuligheter med tilkoblingsmuligheter for andre enheter i og utenfor Nordland.
- Felles arbeidsprosesser og prosjekter.

### Kommentarer:

- Regionalt senter for samvirke og forebygging er selve kjernen i Albertmyra IIs idegrunnlag og infrastruktur.

## INNOVASJON 3: STYRKET SAMHANDLINGS-KOMPETANSE I NORDLAND (KOMPETANSEUTVIKLING)

### Målsettinger:

- Individider og organisasjonsledd med høye kunnskaps- og ferdighetsnivåer.
- Videreutviklet evne til forebygging, samvirke og annen samhandling.

### Virkemidler:

- Samarbeid mellom beredskapsetater og Nord universitet, Politi høgskolen, fagskoler m fl.
- NORDLAB (Nord universitet simulator/laboratorium) og andre simulatormuligheter.
- Øvingsledelse for større øvelser i Nordland etableres i fellesdelen på Albertmyra, eventuelt støttet av NORDLAB/simulatorkapasitet.
- Bruk av Bodø kommunes BYLAB i forebyggingsammenheng.
- Forskning og utvikling innen samfunnsikkerhet og beredskap.
- Faglig støtte fra akademia til innovasjonstiltak, eksperimentering, øvelser, evalueringer mm.
- Ekspertise fra Albertmyra som foredragsholdere ved Nord universitet og andre utdanningsinstitusjoner.
- Høy kapasitet til digital kommunikasjon.

### Kommentarer:

- Leveranser til Albertmyra må påregnes konkurranseutsatt.



## INNOVASJON 4: DIGITALISERING AV TJENESTER OG KOMMUNIKASJON

### Målsettinger:

- Økt evne til å respondere på behov og forespørsler fra samfunnet.
- Mindre administrasjon og mer verdi for brukerne for hver investerte krone.
- Redusere tidsbruk på henvendelser og risiko for ubesvarte henvendelser.
- Etablere en digital profil for Albertmyra, herunder redusere behovet for fysisk oppmøte.

### Virkemidler:

- Kartlegge behov for kommunikasjon mellom etatene på Albertmyra og Nordlandssamfunnet.
- Kartlegge flaskehals og utviklingsmuligheter i kommunikasjonen.
- Samhandling – identifisere, beskrive og prioritere behov for å ivareta en helhetlig tilnærming til virksomhetsutvikling på tvers av etatene.
- Etablere plattform (app eller nettside) for kommunikasjonen om samfunnssikkerhet, beredskap og tilhørende tjenester i sin alminnelighet.
- Digitalisere arbeidsprosesser som ikke er ivaretatt av enkeltetater.
- Bidra til å digitalisere nødetatenes patruljer og kjøretøyer, herunder konseptualisering og uttesting.

### Kommentarer:

- Digitaliseringsstrategien må være i tråd med DIFIs tverrgående strategi.

## INNOVASJON 5: SAMARBEID OM FOREBYGGING AV ULYKKER, BRANN, KRIMINALITET OG ANDRE UØNSKEDE HENDELSER

### Målsettinger:

- Redusere risiko for uønskede hendelser.
- Nordland foregangsregion i forebygging.

### Virkemidler:

- Kartlegge og kategorisere årsaker til uønskede hendelser i Nordland.
- Bearbeide informasjonen i verdibeskrivelse, sannsynlighet og konsekvenser (risikoanalyser).
- Kartlegge tenkelige intervensjoner, vilkår og handlinger som kan bidra til å redusere risiko.
- Smart Bodø og Ny-by som «designing out crime» pilot.
- Utnytte Nordlands kunnskapsnivå innen folkehelse til også å forebygge hendelser.
- Prosjektrettet forsknings- og utviklingsarbeid.

### Kommentarer:

- Smart Bodø innebærer at ny teknologi og nye metoder skal gi samfunnet nye og høyere kvaliteter. En betydelig andel av tiltakene kan ha overføringsverdi til andre kommuner i og utenfor Nordland.
- Folkehelseinnsats og forebygging av uønskede hendelser kan være beslektede arbeidsprosesser.
- Stortingsmelding nr 18 (2016-2017) Bærekraftige byer og sterke distrikt. Tekstboks 5.17 Kriminalitetsforebyggende planlegging.
- Samarbeidsavtale mellom Bodø kommune og Nordland politidistrikt, datert 24. oktober 2018.



## Inspirasjon fra Smart Bodø – risikodempende by- og samfunnsutvikling

Bodø kommune driver et Smart City prosjekt med bakgrunn i de omfattende endringene som forventes å oppstå i forbindelse med flyttingen av flystripen i 2025. En helt ny bydel på ca 2.900 daa kan da tas i bruk til andre formål enn luftfart. Smart Bodø setter en rekke hensyn på dagsordenen i byutviklingen; mennesket i sentrum, grønne verdier, energi, klima, ny teknologi osv. Smart Bodø ser ikke på «nybyen» isolert – prosjektet behandler hele Bodø-samfunnet. Innen sikkerhet og beredskap er Smart Bodø-prosjektet en enestående mulighet til å sette trygghet og samfunnssikkerhet på dagsordenen. Vi er kjent med internasjonale konsepter som «designing out crime», hvor samfunnet planlegging, spesielt arealplanleggingen, bidrar til å motvirke krimina-

litet. Utformingen av byrom, belysning samt bruk av sensorer og digital teknikk kan heve terskelen for ulovlige handlinger og forenkle myndighetenes innsats.

Denne studien ser ideene med smarte samfunn og «designing out crime» i sammenheng. Vi ønsker å redusere både kriminalitet, brannrisiko og alminnelig ulykkesrisiko ved å forene innsatsen til de berørte etatene, academia og eksterne kunnskapsmiljøer. I tillegg ønsker vi å sette enkeltmennesket i sentrum ved å forebygge utenforskap, radikalisering og rusmisbruk. På den måten forsterker vi innsatsen både innen samfunnssikkerhet og alminnelig trygghet.



# Sikkerhet

## INNLEDNING

Albertmyra er pr i dag en kritisk samfunnsfunksjon<sup>10</sup> i regional kontekst fordi alle tre nødmeldesentraler samt brannstasjonen for Bodø er lokalisert der. Bortfall av disse funksjonene vil redusere samfunnets evne til grunnleggende beredskap, og tryggheten. Ved ytterligere samlokalisering av tjenester til Albertmyra, vil bortfall av tjenester og kapasiteter på stedet kunne medføre en enda mer negativ effekt i hele Nordland.

Politietatens krav til alminnelig sikkerhet forventes å bli dimensjonerende. Nordland politidistrikt har påtatt seg å lede arbeidet med sikkerhet i forbindelse med Albertmyra II.

Albertmyra skal også være et trygt sted å tjenestegjøre på og besøke.

## SIKKERHETSFAGLIG VURDERING

Et anlegg som Albertmyra II vil omfattes av Sikkerhetsloven og flere nasjonale og etatsvise forskrifter og regelverk. NS 5834 Samfunnssikkerhet - Beskyttelse mot tilsiktede uønskede handlinger - Planlegging av sikringstiltak i bygg, anlegg og eiendom står sentralt sammen med Arbeidsmiljøloven. Sikkerhet må være en integrert del av prosessen fram mot ferdig anlegg. Sikkerheten må være kunnskapsbasert, framtidsrettet, og konform med regelverk og anerkjent praksis.

En egen Albertmyra II ROS-analyse bør gjennomføres for å beskrive verdier, sannsynligheter og konsekvenser forbundet med samlokaliseringen. Analysen må omfatte hele spekteret av sannsynlige tilsiktede og ikke-tilsiktede typer hendelser som kan relateres til hver enkelt etat. Det norske samfunnet har nylig erfart tilsiktede hendelser, les angrep, mot blant annet politiet og fylkesmennene<sup>11</sup>. ROS-analysen må omfatte alle kjente former for angrep og svikt, men også utvikles for med tanke på mulige framtidige metoder og virkemidler. Vi kan ikke utelukket at trusselen mot beredskapsetatene vil øke i framtiden, ikke minst fordi de har rollen med å avverge og konsekvenshåndtere angrep utført av terrororganisasjoner og ensomme gjerningspersoner. Utviklingen på dette området tilsier at det må hentes innspill fra nasjonale myndigheter.

Nordland politidistrikt er ansvarlig for alminnelig polisiær beskyttelse av Forsvarets operative hovedkvarter, herunder internasjonale, høy-nivå besøk til Reitan. Dette øker kravet til kontinuerlige leveranser fra politidistriktets side.

Albertmyra II må etableres med flere forskjellige adgangssoner. Elektroniske og fysiske sperringer må etableres for å regulere kjøretøy- og personbevegelser utendørs og innendørs. Teknologi for passiv gjenkjenning (biometri, skanning, optisk etc) av personer og kjøretøyer bør vurderes. Adgangskontroll må opprettholdes på et akseptabelt nivå uten at brukerne opplever at bygningsmassen er utilgjengelige. Minst ett møterom tilpasses høyt gradert informasjon og videotelefoni (VTC-H/NS).

Det er utfordrende å kombinere et anlegg med høye sikkerhetsstandarder med åpenhet og muligheter for et vennlig mottak av publikum, besøk, media etc. Etatene leverer også forvaltningsmessige tjenester som innebærer at folk flest må kunne oppsøke Albertmyra. Både politiet og de øvrige etatene vil forbindes med åpenhet, imøtekommenhet og service. Albertmyra II må uansett etableres med innebygde muligheter for å regulere sikkerheten i samsvar med rådende risikovurderinger og det lokale planverket, herunder også terrorberedskap. Sikkerhetstiltakene må dermed kunne tilpasses, også om det skulle innebære midlertidige restriksjoner i adgangen for publikum, alminnelig besøk etc.

Det er viktig å legge til rette for en sikkerhetsdrift som er kostnads-effektiv for alle berørte organisasjoner, og som kan etterleves og støttes av brukerne i anlegget.

## BEHOV FOR UTREDNINGER OG UNDERSØKELSER

Følgende må arbeides videre med:

- ROS analyse må utarbeides.
- Undersøkelse angående bestemmelser og håndbøker innen objektsikkerhet og HMS.
- Sikkerhetsarbeidet rundt Albertmyra II må organiseres.
- Kartlegging av teknologier og metoder for kostnadseffektive sikkerhetstiltak.

## KONKLUSJON

Sikkerhet er en integrert del av hele samlokaliseringsprosessen. Arbeidet bør innledes med en politiledet ROS-analyse.

<sup>10</sup> Definisjon kritisk samfunnsfunksjoner: «De funksjoner som er nødvendige for å ivareta befolkningens og samfunnets grunnleggende behov. Grunnleggende behov ble definert som mat, vann, varme, trygghet og lignende. Kilde DSB rapport «Samfunnets kritiske funksjoner» samt NOU 2006:6, som rapporten referer til. Albertmyra II kan relateres til kritisk samfunnsfunksjon «Styringsevne og suverenitet»/kapabilitet «Beredskap og kriseledelse», kritisk samfunnsfunksjon «Lov og orden» / flere kapabiliteter, kritisk samfunnsfunksjon «Helse og omsorg» / kapabilitetene «Helsetjenester» og «Atomberedskap», kritisk samfunnsfunksjon «Redningstjeneste» / kapabilitetene «Redningsberedskap», «Brannvern», «Sivilforsvar» og «Kjemikalie- og eksplosivberedskap», kritisk samfunnsfunksjon «Natur og miljø» / kapabilitet «Forurensningsberedskap». Denne oppstillingen er ikke en avgrensning av hvilke saksområder som er påtenkt håndtert ved Albertmyra II.

<sup>11</sup> Primo desember 2018 håndterte politiet en reell bombe med Ski politistasjon som mål. Flere fylkesmennsembeter opplevde dataangrep romjulen 2018.



# Eierskapsmodell - muligheter

## INNLEDNING – DAGENS LØSNING

Dagens anlegg ved Albertmyra ligger på en tomt eid av Bodø kommune. Tomten er bortfestet til Gunvald Johansen Bygg AS, som eier infrastrukturen i samsvar med en avtale om offentlig-privat samarbeid (OPS). Gunvald Johansen Bygg AS leier ut bygget til Bodø kommune som igjen framleier til brukeretatene. Salten Brann IKS, Nordlandssykehuset HF og Nordland politidistrikt forholder seg til Bodø kommune som utleier.

## MULIGHETER OG HANDLINGSROM

Albertmyra II kan bestå av bygg/infrastruktur som er seksjonert og finansiert gjennom flere forskjellige modeller:

- Konkurransesbygg – privat aktør bygger for utleie til etatene.
- Statlig formålsbygg – Statsbygg som byggherre.
- Kommunalt bygg med utleie.
- Offentlig-privat samarbeid (OPS).

I tillegg kan opsjonstomten, hvis ønskelig, fradeles i to eller flere deler.

## VALG AV EIERSKAPSMODELL

Valg av eierskapsmodell er et komplisert spørsmål som bør utredes videre i et samarbeid mellom de berørte etatene. Etatene har forskjellige prosedyrer og tjenesteveier fram til beslutninger om anskaffelser, og i noen grad også forskjellig policy på området.

- Nordland Politidistrikt forholder seg til Politiets fellestjenester (PFT) som igjen forholder seg til Justis- og beredskapsdepartementet og muligens også Finansdepartementet i denne type saker. PFT er formell leietaker i eiendom, og eier ikke eiendommer/bygg. PFT forholder seg til instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor. PFT har ikke krav om hvilken eierstruktur gårdeiere og utleiere har.

- Nordland Sivilforsvarsdistrikt forholder seg til Sivilforsvarets nasjonale ledelse og Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap.
- Salten Brann IKA forholder seg til sitt interkommunale styre.
- Styret i Nordlandssykehuset HF godkjenner for ambulansenheten.
- Bodø kommunes øverste organ, Bystyret, vil fatte beslutningene om tomtekjøp, disponering av begge tomtene og eierskapsmodeller som berører kommunen.

Både juridisk, byggfaglig og merkantil kompetanse er nødvendig for å konkludere i fellesskap på en for alle berørte parter betryggende måte. Studien legger til grunn at den enkelte etat må gis anledning til å gjøre egne selvstendige vurderinger om eierskap, handlingsrom og kostnadsnivåer underveis i en felles utredning. Lov og forskrift om offentlige anskaffelser står sentralt i all offentlig utvikling av infrastruktur. Lover og regler vedrørende merverdiavgift på utleie må også legges til grunn.

## FELLESLOKALER

Albertmyra IIs grunnsyn om samvirke legger til grunn at en del areal skal være felles for etatene. Dette innebærer naturligvis ikke at disse arealene må være eid i fellesskap. Det mest forventelige er at felleslokaler eies eller leies av en etat, og at andres bruk reguleres gjennom avtaler. Gode avtaler om adgang, sikkerhet og kostnadsdeling er avgjørende for et godt samarbeid om denne nøkkelpasiteten i Albertmyra IIs infrastruktur.

## AVSLUTNING

Arbeidet med eierskapsmodeller er essensielt for etatenes forutsigbarhet, kostnadsnivåer og langsiktige handlingsrom. Denne studien synliggjør at etatenes handlingsrom er stort fordi flere modeller for eierskap kan gjøres gjeldende innenfor et og samme anlegg.





---

# Referanser

---

NOU 2012:14 Rapport fra 22. juli-kommisjonen.

SINTEF A27652 Rapport: Samlokalisering – hva sier litteraturen? datert 2016-04-26.

Virksomhetsstrategi for Politi- og lensmannsetaten (Politidirektoratet), mai 2017.

Stortingsmelding nr 13 (2015-2016) Politiets rolle i den nasjonale kriseledelsen.

Stortingsmelding nr 10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn – Samfunnssikkerhet.

Stortingsmelding nr 29 (2011-2012) Samfunnssikkerhet.

10 kvalitetsprinsipper for bærekraftige bygg og områder (2018), (Bygg 21, etter oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet).

Norsk statsvitenskapelig tidsskrift nr. 3-4 2017 Samlokalisering bygger tillit i nødmeldingstjenesten (Ellingen og Antonsen, NOR-UT).

Fylkesmannen i Nordland: Risiko- og sårbarhetsanalyse for Nordland, datert 18. desember 2015.

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret, datert 25. juni 2010.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Kommuneundersøkelsen 2018, oktober 2018.

Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven), datert 14. juni 2002.

Lov om politiet (politiloven), ikrafttrådt 1. oktober 1995 med senere endringer.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap: Framtidens Sivilforsvar- DSBs anbefaling til ny organisering og sivile beskyttelsestiltak. Desember 2017.

Norsk Standard NS 5830:2012 Samfunnssikkerhet – Beskyttelse mot tilsiktede uønskede handlinger (terminologi).

Justis- og beredskapsdepartementet forskrift: Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet (samfunnssikkerhetsinstruksen), september 2017.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap rapport. Samfunnets viktigste funksjoner – hvilken funksjonsevne må samfunnet opprettholde til enhver tid? Versjon 1.0. Desember 2016.

Justis- og beredskapsdepartementet forskrift: Instruks for fylkesmannens og Sysselmannen på Svalbards arbeid med samfunnssikkerhet, beredskap og krisehåndtering, datert 23. juni 2015.

Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet felles publikasjon: Støtte og samarbeid - En beskrivelse av totalforsvaret i dag (8. mai 2018).

Politidirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap felles dokument: Aktiviteter for å fremme samvirke i samlokaliserte nødmeldingssentraler». En gevinstrealiseringsplan – v 1.0. Desember 2016.

Direktoratet for økonomistyring (DFØ) «Veileder Gevinstrealisering – planlegging for å hente ut gevinster av offentlige prosjekter», oktober 2014.

Samskaping i norske kommuner Partnerforum 15.03.2018 Kommunenes sentralforbund (foredrag Anne Romsaas).

Albertmyra II Intensjonsavtale, datert fredag 8. desember 2017. Samarbeidsavtale Bodø kommune og Nordland politidistrikt av 24. oktober 2018.

Informasjon om ny mulighetsstudie - "Albertmyra II", Bodø kommune, Formannskapet, 23. november 2017.

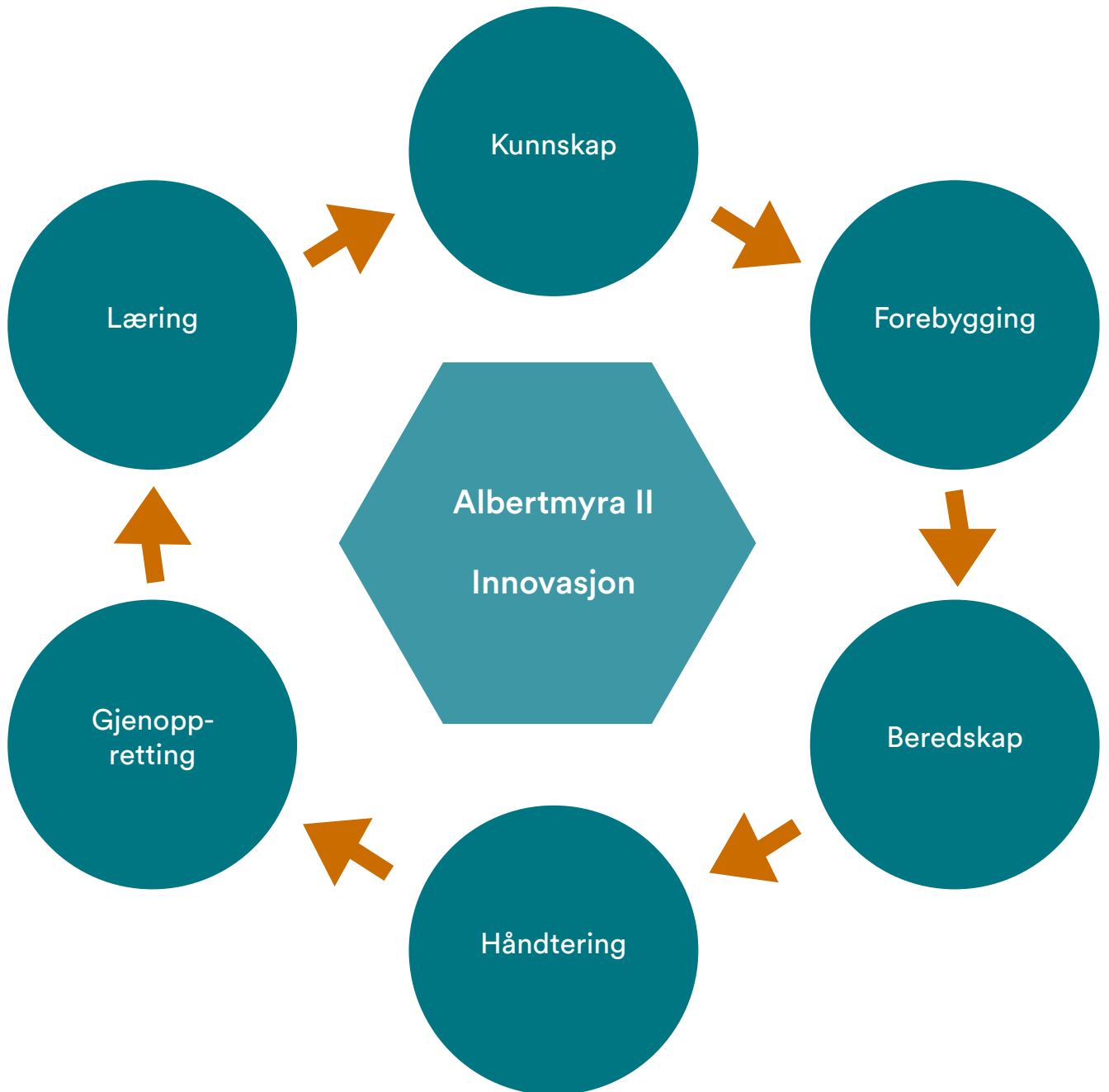
Planbestemmelser for områderegulering for Albertmyra og omegn, Plan ID 1297, vedtatt av Bystyret 19. juni 2013.

Bodø kommune: Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030. Avinors hinderplanbeskrivelse for Bodø lufthavn.

---

## Albertmyra II – innovasjon for økt trygghet i Nordland

---



**Samvirke og samarbeid til et nytt nivå.  
I forkant av utfordringene – forebygging.  
Bærekraftig, med innbygget innovasjonsevne.  
Kostnadseffektivitet og økonomi.**



# 110 - 112 - 113



**POLITIET**



**NORDLANDSSYKEHUSET**  
NORDLÅNDA SKIPPJVISSO



**SALTEN BRANN IKS**



**SIVILFORSVARET**



**NORD**  
universitet



Fylkesmannen i Nordland



**Nordland**  
FYLKESKOMMUNE



**bodø**  
KOMMUNE